

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 .
Pe o lună . 2.40 .

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 302.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
IN SERTIUNILE
se primesc la administrație.
Multămite publice și Lee
deschisă costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să inapela-
ză.

Tiberiu Brediceanu.

— Cu prilejul plecării lui în America. —

Sibiu, 29 Dec. 1911.

Una dintre atribuțiile spiritelor moderne e și preocuparea intensivă nu numai de problemele utile și practice, ci și de problemele frumoase ale vieții. Pe un contemporan modern, în înțelesul bun al cuvântului, nu-l mulțumește „slujba” lui fie ea cât de folositoare și de rentabilă: el caută și alte ocupații, frumoase.

Artele, cari în vechime erau apanagiul unui mic număr de admiratori, au ajuns să pasioneze astăzi la popoarele mai înaintate toate straturile societății, ba ce e mai mult a început a li-se da și din partea guvernanților o atențiune mare tocmai în scopul *educației cetățenilor*. Un foarte distins scriitor englez de astăzi, Bernard Shaw, care îmbrățișează în scrierile sale cele mai avansate idei, face d. e. apel la oamenii politici ca să răspândească în masele largi ale poporului muzica!

Dacă privi mpreocupările statelor moderne vedem în adevăr cum ele-și caută să asigure pe seama cetățenilor lor nu numai înlesniri materiale, ci și bucurii sufletești și anume nu numai de ordin moral ci și estetic. Față de teatru grija statelor e relativ destul de veche; de un timp încoace acestea au început să dea o atenție remarcabilă și muzicii. Ar face-o oare aceasta statul dacă n'ar vedea în muzică un mijloc politic? În adevăr, ceea ce nu se poate face prin zeci de legi și regulamente, prin mii

de porunci și de opreliști, poate să se obție prin magica putere a artei, pe care cu cât o îmbrățișează cineva mai mult, cu atât mai mult se înalță și cu atât îi trebuie mai puțin legi cari să-i normeze ele viața.

Dacă muzica e, în acest fel, un mijloc al politicii pentru educația cetățenilor, e dela sine înțeles că datorim cu toții mulțumită și respect muzicilor prin cari vine atâta farmec și atâta bine în lume.

Intre puținii favoriți ai Terpsihorei la noi e și d. Dr. Tiberiu Brediceanu, secretarul de până acum al „Albinei” din Sibiu, simpaticul Bănățean, care e în pragul plecării la America ca reprezentant financiar al băncii sale. Brediceanu e unul dintre aceia cărora slujba nu le-a monopolizat nici când lumea sufletească întreaga. Sufletul lui n'a fost covârșit de puterea cifrelor, a bilanțelor și a cambiilor. — în *orele libere* el era numai în al doilea rând „om de finanțe”, mai înainte de toate era un artist. Un artist îndrăgostit de comoara de melodii a poporului său pe care așa de puțin o cunose. — un artist prin temperament, nu prin profesiune.

De tînăr, ca elev al lui Iacob Mureșan din Blaj, Brediceanu arăta o deosebită patimă pentru muzica populară românească, pe care o auzea din gura și din cobza vechilor lăutari, și pe care o simțea cum se pierde, nefiind fixată și pentru viitor.

Tînărul doctor în drept, pășit pe cariera financiară își face o ocupație serioasă din studiarea acestei muzici, și de ceasurile lui de desfătare începe a lega ceasuri de muncă pentru fixarea pe note a admira-

bilelor produse populare, atât de multe, de variate și de necunoscute. Cam în acelaș timp când au început să apară la noi colecțiile de motive țărănești de cusături țesături, creștături în lemn și motive de arhitectură, cari toate dovedeau înălțimea geniului popular creator, a apărut și Brediceanu cu începutul unei serii de „Doine și cântece” și de „Jocuri populare” din Ardeal și Bănăt. Ele au fost pentru lumea muzicală dela noi o adevărată revelație, și e fără îndoială un păcat că ele nu sunt încă nici azi destul de răspândite și de apreciate. Rînd pe rînd a publicat Brediceanu melodii mai multor jocuri ardele- nești și bănățenești, apoi doine sfâșietoare de inimă, și în urmă o operetă cu subiect și cu motive din popor („Din șezătoare”), o admirabilă operă de artă în care nu e întrecut decât doar de Porumbescu. E atâta element țărănesc fin și sănătos în tot ce e așternut pe hârtie de Brediceanu, e o atât de puternică expresiune a sufletului și geniului popular românesc, încât opera lui e o operă națională de o importanță deosebit de mare.

Dacă poezia populară e un puternic mijloc de educație națională și de înriurire a sufletului, muzica populară își are și ea puterea ei educativă și un colecționator iscusit, care a știut salva dela peire muzica, fixându-o în condiții autentice e, nu numai din punct de vedere strict artistic, ci și din punct de vedere politic, un om de merit. — dacă luăm „politica” în adevăratul înțeles al cuvântului. Când avem fericirea de a asculta o piesă de Brediceanu.

Gloriile artei.

Albrecht Dürer.

Cel mai vestit dintre pictorii germani. Albrecht Dürer, s'a născut la 20 Mai 1471 în vechiul oraș imperial Nürnberg. Tatăl său era un îndemânatoc giuvaergiu.

De copil încă lui Albrecht îi plăceau mai mult ocupațiile serioase decât jocurile șgomoase ale copiilor, și adesea ori pe când frații săi se aflau afară în aer liber, el ședea acasă în camera lui tăcută, dinaintea mesei de lucru și căuta să imite un desen, pe care îl făcuse tatăl său. În școală deasemenea Albrecht făcu progrese foarte repezi. Toți profesorii săi îl iubeau pentru sârguința sa, pentru blînda sa ființă și buna sa purtare. După ce isprăvi școala, tatăl său îl luă pe lângă sine, voind ca să-l facă și pe el giuvaergiu. Albrecht însă avea dorița să se dedice artei mai nobile, care este pictura. Când era în vîrstă de 16 ani, îi reuși o operă plină de artă, care reprezenta patimile lui Christos și pe care toți o laudară. Atunci rugă el pe tatăl său ca să-i permită să urmeze pornirei sale către pictură și bătrînul Dürer cedă. — Ca profesor al fiului său alese el pe Mihail Wohlgomuth, un artist din Nürnberg, care se distingea ca pictor și desenator, săpător în lemn și gravor. În trei ani, Albrecht nu numai că a ajuns pe maestrul său ci acesta singur mărturisi, că este întrecut de el. — „În timpul uceniciei mele”, așa scrie el despre sine, „îmi dădu Dumnezeu sârguință ca să învăț bine.”

Dorința lui era ca să facă o călătorie, pentru a face cunoștință cu vestiții pictori ai Țărilor de Jos și ai Italiei și să studieze operele lor. El plecă în anul 1490 după Paște, străbate Germania și Țările de Jos și se reîntoarșe în 1492, după Rusalii, înapoi în patrie, ca un maestru al artei sale.

Dürer devenise un bărbat frumos plin de putere. Fruntea îi era senină, nasul nițel îndoit, gîtul nu prea puternic, părul său închis îi cădea în bucle peste umeri și întreaga construcție a corpului său era în simetria cea mai desăvârșită. Mai mult însă decât frumusețea exterioară te dispunea pentru el, caracterul său inimos și modest sa. Judecata sa, relativ la operele nereușite ale altor artiști, nu era amară și batjocuritoare și lauda bucurios, când găsea ceva de laudă. Se putea simți că toate vorbele lui, eșiau dintr'un suflet lipsit de orice invidie.

În anul 1505 Dürer întreprinse o călătorie în Italia. În Venetia îi plăcu foarte mult. Se vedea într'o lume cu totul nouă. Fu primit peste tot cu stimă și iubire și lucrările sale îi fură bine plătite. Consiliul din Venetia îi oferî o leafă anuală de 200 ducati, dacă ar voi să se stabilească pentru mai mult timp în oraș.

Și în Bolonia fu foarte distins de pictorii Italiani. Îl numeau „principele artelor” și se feliicitau că i-au făcut cunoștință personală și că au găsit în el un artist așa de mare și așa de cinstit, cum era el. Se povestește, că Dürer ar fi fost și în Italia, ar fi făcut cunoștință cu Michael Angelo și ar fi făcut prietinie cu Rafael. În orice caz, el trimisese, înainte de a pleca spre Germa-

nia lui Rafael, portretul său luerat în acenarele, și Rafael răspunse la dar trimițînd artistului german un caet de desemnuri.

În anul 1506 Dürer întoarșe iar spatel Italia unde trăise atâtea zile fericite și se întoarșe în patria germană. Aici trăi numai pentru arta sa. Renumele său umplu toată Germania și din toate părțile veniră vizitatori între care și împăratul Maximilian. Acesta îi fixă o pensie anuală. — Într'o zi, așa se povestește, Dürer voia, ea în prezența acestuia, stînd pe o scară, să facă sebița unei crăpături. Seara se elătina și Maximilian dădu ordin unui cavaler din suita sa, să o ție. Fiindecă acesta se codea, împăratul îi aruncă o privire disprețuitoare, ținu el însuși scara și zise: „Prostule, nu știi tu, că demnitatea artei stă mai presus decăt nenorocitele și întâmplătoare precăderi pe care ți le dă nașterea? Ușor îmi este ca dintr'o sută de țărani să fac cavaleri și nobili, dar nici odată nu-mi poate reuși să transform un cavaler într'un asemenea artist, cum este acela, căruia i-ai refuzat ajutor.”

În 1520, Dürer întreprinse, însoțit de femeia sa, o călătorie în Țările de Jos. Peste tot a fost primit strălucitor și mai ales îl onorau artiștii. La academia pictorilor din Anversî sosirea sa a fost sărbătorită ca un mare eveniment. „Îmi dădură, scrie Dürer, „noaptea, un hanchet mare și mă încercară cu daruri. Consilierii îmi aduseră 12 căni cu vin și toată societatea mă conduse cu făclii”. — Dürer încheie prietinie cu cei mai vestiți pictori ai Țărilor de Jos, Margareta de Parma, sora iubitoare de artă a lui Carol V, guvernatorul Țărilor de Jos, îl invită la curte și îl

cântată la pian sau din gură, fără voie ne vine să exclamăm: asta face cel puțin cât un discurs „politic” la o adunare de popor. Căci un astfel de discurs băjbăe foarte adesea de fraze de prin cărți, fraze seci, studiate, câtă vreme în piesele lui Brediceanu se deslănțue întregul suflet al poporului cu toate dorurile și cu toate durerile lui.

Și acum acest Brediceanu, care e atât de legat cu sufletul de sufletul țării noastre, se expatriază, se duce la America pentru a fi de folos emigranților noștri de acolo și băncii al cărei secretar e. Peste puțin, în locul doinei românești mânia i-o va mai stinge cântecul puternic al Oceanului, iar în locul jocurilor românești pufăitul lungubru și regulat al locomotivei vaporului. Ajuns în New-York, accentele lăutarilor români nu-l vor mai încânta nici măcar la zile mari. Singura muzică pe care o va auzi va fi geamătul de oraș mare „american”, prin care va suspina uneori câte o doină sugrumtă a câte unui emigrant fără lucru, care își cântă durerea și foamea, cu gândul la plaiurile verzi de acasă și la cei rămași în urma lui. Și de multe ori îl va cuprinde jalea pe distinsul nostru prieten în acea babilonie cu atât de puțină poezie și adesea se va gândi la noi, unde tot mai des se va da câte o „serată etnografică” sau câte o „Șezătoare”. Și cele câteva rînduri din gazetă, cari îi vor vesti acolo marele prilej de sărbătoare artistică de prin orașele noastre, îl vor face ca să nu ne uite niciodată, după cum noi nu-l vom putea uita nici când. De câte ori vom asculta pe la concertele sau pe acasă, la pian, cântece sau jocuri de ale lui, figura lui simpatică ne va răsări înainte, și dacă astăzi, la plecare, îi zicem un sincer: *Drum bun*, gândul ne zboară fără voce și la clipa revederii, când îi vom putea zice: *Bine ai venit sănătos, iarăș în mijlocul nostru*, cu sufletul îmbogățit și de poezia durerii amare a emigranților noștri.

Retragerea opoziției din parlamentul român.

Din București ni-se telegrafiază că ieri, Vineri, întreagă opoziția parlamentară și-a dat demisia, hotărîndu-se să lupte cu puteri unite în afară de

înceeră cu onoruri. La mijlocul anului 1521 Dürer se întoarse înapoi la Nürnberg. Aci muri la 6 Aprilie a anului 1528 plîns de mii de oameni. Oasele sale se odihnesc în cimitirul bisericii Sf. Ioan.

Dela 1840 statuia sa, împodobește piața Dürer a orașului Nürnberg.

După A. W. Grube).

Gh. Gh. Chirică.

Ploiești, 1 Decembrie 1911.

Cântec.

*La toate geamurile noastre
Zămbesc în primăvară flori.
De vine vânt, le cad petale
Ba chiar le rupe, uneori.*

*Un singur bobocel de roză
Rămâne singur neatins —
Veți înțelege tu, iubite
Bobocul roșu, neînvinș?*

parlament împotriva guvernului conservator. Textul prin care opoziția își anunță retragerea a fost citit la senat de către d. I. I. Brătianu, iar la cameră de către d. Take Ionescu. Asupra acestui mare eveniment politic vom mai reveni. Dăm astăzi numele senatorilor și deputaților cari au părăsit parlamentul.

Senatori: Liberali, dnii: Ionel Brătianu, Constantin Alexiu, M. Demetrian, Al. Djuvara, Al. Filipescu, Al. Gussi, Spiru Haret, Iosif Igrișanu, Const. Iliescu, Const. Mănescu, M. G. Orleansu, M. Ferekide, Al. Radovici, N. Săveanu, Toma Stelian și Toma Trifonescu.

Conservatori-democrați, domnii: Al. Bădărău, Paul Brătășanu, Gr. Constantinescu, C. Dissescu, N. Economu, T. Emardi, Dr. Toma Ionescu, Gh. Lascăr, Emil Teodoru și N. Xenopol.

Deputați: Dnii: Take Ionescu, Cantacuzino-Pășcanu, Nestor Cincu, Comăneanu, Teodor Costescu, Victor Filotti, N. Guran, Vasile Isăcescu, Sebastian Moruzzi, Stefan G. Popp, doctor Riegler.

Deputații liberali cari se retrag din cameră sunt dnii: Alexandru Anastasiu, doctor C. Angelescu, Emil Costinescu, Ioan Duca, Ion Ghica, Gh. Ghițeu, C. Iarea, Alex. Iliescu, Ștefan C. Ion, Pompiliu Ioanițescu, Vasile Morțun, Const. Neamtu, Nicolae N. Săveanu și Grigore Vasiliu.

Chestiunea naționalităților. Ziarul ungurese „*Temesvári Hirlap*” a pornit o anchetă pentru discutarea chestiunii naționalităților din Ungaria. În numărul de astăzi răspunde la această anchetă și d. Dr. *Cain Brediceanu*, avocat în Lugoj. În articolul său d. Brediceanu crede că problema egalei îndreptățiri a tuturor naționalităților din țară numai după democratizarea țării prin sufragiu universal egal și secret se va putea deslega. Un sufragiu universal împreună cu o lege care pedepsește cu grea pedeapsă de pușcărie pe toți funcționarii administrativi cari s'ar încearca să terorizeze sau să corumpă alegătorii. Această democratizare o așteaptă d. Brediceanu numai după ce ideile sociologului ungur *Jászi Oszkár* vor birui mentalitatea feodalilor de astăzi.

Protest. Jurnalele din Bucovina au adus vestea că la liceul gr. or. din Suceava unii profesori cosmopolitiți au hotărât să înlocuiască costumul național al elevilor români, cu o uniformă copiată după costumul național al Nemților din Stiria.

Pe acești profesori vandali, cari înlătură într'un mod atât de samavolnic portul nostru național delă unicul liceu din Bucovina, a cărui majoritate de elevi și profesori o formează „Românii”, societatea acad. „România Jună” din Viena întrunită în adunarea plenară extraordinară din 26/XI 1911 îi infierează în fața opiniei publice românești și apelează la simțul național al elevilor și al părinților lor, ca să nu-și lăpode portul lor național și să boicoteze în tot felul și cu ori ce mijloace uniformă cea străină, impusă lor cu deasupra.

Fînd liceul gr. or. din Suceava un liceu confesional susținut din banii fondului religios românesc „România Jună” apelează la membru ei onorar I. P. S. Mitropolitul Dr. Vladimir de Repta și-l roagă cu insistență ca Excelența Sa în calitate de cap al fondului religios gr. or. român, și prin urmare și al liceului din Suceava, să întreprindă pașii necesari pentru desaprobarrea și înlăturarea acestei samavolnicii precum și pentru pedepsirea acelor vandali lipsiți de simț estetic și național.

Audiența lui Khuen. Din Viena se anunță: Ministrul-președinte ungar contele Khuen-Héderváry a fost primit de către Maj. Sa în audiență, care a avut loc în palatul din Schönbrunn. Audiența a durat 1 oră.

Contele Khuen-Héderváry a raportat Maj. Sale despre situația politică și despre discuțiile din delegații, prezentându-i, în același timp, felicitările guvernului ungar cu prilejul noului an.

Un joc politic.

Arad, 30 Decembrie.

Deși convocate numai pentru ca să voteze un buget provizoriu cabinetului comun, delegațiile austro-ungare s'au bucurat în aceste două zile din urmă nu numai de atenția lumii politice din monarhie, ci și de un interes deosebit de viu din partea presei și a cercurilor diplomatice europene. Dată fiind în politica externă situația de generală nesiguranță, era numai firesc ca lămuririle ce se așteptau din partea contelei Aehrenthal asupra atitudinii celei mai puternice aliate a Germaniei, să deștepte curiozitate în cele mai largi cercuri. Și trebuie să recunoaștem că ministrul de externe austro-ungar a reușit să se achite dacă nu spre mulțumirea tuturor cercurilor din afară, cel puțin spre liniștirea celor mai strîns legate de sfera de interese a triplei alianțe. Un rar succes. — de sigur cel mai mare în cariera sa — a avut însă contele Aehrenthal în delegații și în special în cea ungară, un succes care răsare cu atât mai neobișnuit, cu cât în același timp colegul său, ministrul de război, cavalerul de Auffenberg a fost aproape hui-duit în aceeași delegație. Și asupra acestui moment vom să ne oprim, căci ne vorbește cu multe și adânci înțelesuri despre o fatală și tot mai accentuată schimbare în raportul de forțe politice interne ale monarhiei.

Remarcând evenimentele din ședințele delegației ungare, un observator superficial va avea impresia că a asistat la o reprezentație bizară, cu mult foc bengalic, plină de atitudini nefirești și de roluri distribuite după un capriciu mefistofelic. În realitate însă acțiunea ce s'a desfășurat în fața noastră a fost strîns unitară, inspirată de un simț politic prea rafinat și urzită dintr'o singură tendeuță, clară și hotărîtoare. Noi nu suntem uimiți, ci numai surprinși de ingeniositatea, dar mai ales de acea disciplină politică superioară, care le-a înlesnit potrivnicilor noștri să joace pe scena politică a monarhiei și în fața opiniei universale un joc politic atât de reușit.

Să privim, fie și numai în fugă, jocul figuranților principali.

Reprezentanții opoziției ungurești, în frunte cu contele Apponyi, reprezentanții unei opoziții care a înscenat cea mai îndârjită obstrucție de până azi în Camera ungară împotriva proiectelor militare, n'au avut decât dihirambi pentru politica contelei Aehrenthal, când acesta sfârșia în discursul său pentru adoptarea cât mai neamănată a proiectelor. Ba, în elanul lor de admirație pentru ministrul de externe, acoperiți de aplauzele delegațiilor guvernamentale, au hotărît să nemurească și în anelele delegaționale încrederea excepțională cu care a fost dăruit nobilul ministru. În același timp delegații opoziționiști n'au avut decât ironii, sarcasme și înțepături vulgare la adresa ministrului de război, care n'a arătat nici el altă dorință decât colegul său delă externe: votarea proiectelor militare. Adevărat că a tențat în mod prea transparent la orgoliul lor național

cu o imprecuațiune ungurească („Ne bántsd a magyart!”), — o lipsă de tact cel mult, totuș un fericit prilej delegaților unguri pentru a se improviza în ofensați implacabili.

Privind jocul delegaților guvernamentali, avem impresia că n'au întrecut pe delegații opoziționiști în preamărirea contelui Aehrenthal, că i-au întrecut însă în criticarea cavalerului de Auffenberg. Până și mameluci de talia lui Nagy Ferencz, care a făcut parte din inventarul tuturor guvernelor și-a luat de data asta curajul de a se arăta nemulțumit cu declarațiile ministrului Auffenberg.

La părere singura notă disonantă în această ciudată simfonie ar fi fost să fie cuvântarea justhistului Holló, care a protestat împotriva svonorilor despre existența unui așa numit partid rășboinic, care să zădărnicească prodigioasele silinți pentru pace ale contelui Aehrenthal. Dar nici glasul acesta n'a răsunat în pustiu și o ureche politică mai rafinată găsește că accentele lui complică cel mult armonia, fără s'o distrugă însă. Despre cavalerul de Auffenberg s'a spus dintru început că face parte din garda moștenitorului de tron și — sunt cunoscute mreșile pe cari le aruncă partidul lui Justh în apele politice până către Belvedere.

Trebuie deci să admirăm sincer ingeniositatea cu care potrivnicii noștri au știut să-și împartă rolurile într'o clipă în care mai mult decât altădată aveau asupra lor ochii tuturor cercurilor politice interesate de mersul monarhiei. Trebuie să recunoaștem în acelaș timp că fiecare din actori a fost la înălțimea intereselor ungurești superioare și că jocul lor a fost și ca ansamblu cât se poate de fericit. Care a fost anume problema politică impusă lor în situația dată de aspirațiile superioare ungurești? Să facă prin jocul lor impresia că poporul unguresc a început să fie factorul cel mai ponderabil în politica monarhiei. Uitănd multe greșuri din trecut, să se insinue Germaniei deprt cei mai convinși aderenți, ba chiar garanții sincerității legăturilor cu Germania. Aceasta le-a fost în situația actuală cu atât mai ușor cu cât o puteau manifesta prin acte de perfectă încredere în politica contelui Aehrenthal, care — după cum bine știm — e steaua protectoare a aspirațiilor panmaghiare. Au mai calculat compatrioții noștri și cu atacurile unora din delegații austriaci împotriva ministrului de externe, atacuri pe cari le prevedeau și în fața cărora le venea atât de bine să se refere cu emfază la „atitudinea solidară a delegaților unguri în chestiile de ordin superior ale monarhiei”. Suntem siguri că în delegația ungară oratorul care ar fi cutezat, ca delegatul ceh Kramarz, să spună cuvintele că „Germania e astăzi focarul de emanațiune a pri-

mejdilor universale”, ar fi fost strivit de o grindină de protestări.

Dar interesele politice ungurești mai indicau și un alt scop: fortificarea situației contelui Aehrenthal, slăbită de împrejurările cunoscute în cari a fost nevoit să plece baronul Conrad, fostul șef al marelui stat major. Se știe că moștenitorul de tron, arhiducele Francisc Ferdinand, din motive prea binecuvântate, ar privi cu mai multă liniște în situația contelui Aehrenthal, pe un bărbat mai puțin încuscrit cu toți deținătorii sistemului oligarhic din Ungaria. Demonstrația înscenată în favoarea contelui Aehrenthal, precum și corul de sarcasme la adresa cavalerului de Auffenberg au fost menite deci de-a dreptul moștenitorului de tron, care probabil se va fi și cutremurat în fața acestui gest de forță oarbă, care seamănă cu pumnul gata să izbească.

După toate aceste înțelegem că potrivnicii noștri se întorc dela Viena încărcăți de lauri. În adevăr cercurile politice ungurești pot să fie de data asta mulțumite, căci niciodată în trecut politica ungurească n'a reușit să se impuie ca acum, fie și numai în mod efemer, cu aparența de factor relativ hotărâtor în marea politică a monarhiei. Ziarele ungurești au cuvânt să jubileze, dinamica partidelor ungurești a realizat efectul cel mai de seamă în deceniile din urmă. Ziarele din Austria, în bună parte simbriașe guvernului ungar, nu se mai fac azi ecoul primejdiei ungurești și la rîndul nostru avem impresia că principiile de viață ale monarhiei se spălăcesc mereu în sferele în cari fruntea contelui Aehrenthal poate azi să radieze de mândrie...

Omagiul lui Coșbuc.

Membrii cercului didactic din țară au serbătorit zilele trecute cu un banchet retragerea dlui Sp. Haret fostul ministru al instrucțiunii, dela catedra Universității. Din acest prilej marele nostru poet George Coșbuc, a compus ca omagiu adus dlui Haret, următoarea poezie.

*Bîrfirea ca monstru-o văzui alergînd,
Iar gura ei numai ecouri,
Cu negrul cărării noroi mărîtînd
Virtutea din cel ce-i virtute cîtînd,
Dar faima cea putred' a celui flămînd
De faimă purlînd-o prin nouri*

*Nici team' ori mânie, ci-uimire mi-a pus
În suflet durerea acestor
Nevrednice 'ntoarceri cu josul în sus:
Căci nu-i apăra să nu fie ce nu-s
Nici brațul pe-Ahîl și pe Socrate (nu-s)*

*Nici vîrsta cea multă pe Nestor,
Cu scut și săgeata vreii lupta? S'o lași,
Copile, căci scut îți e timpul,
Săgeți însă Zeii și dreptii tăi pași.
Privește tîcînd vuitorii trufași:
Pe-un munte fu munte urcat de-uriași
Și tot nu hătură Olimpul!*

George Coșbuc.

D. Spiru C. Haret — trădător de neam.

De vre-o săptămână și mai bine încoace „Românul” publică pe prima coloană a sa următoarele excepte din articole, pe cari le consideră ca dovezi de tradare de neam din partea noastră:

„Nimic nu este mai greu pentru publicul cititor al unui ziar, scris șiret și echivoc ca „Tribuna”, decît să descopere tendințele adevărate, pe cari le servește un astfel de ziar. Căci cetitorul de gazete, fugind cu ochii repede peste foile tipărite, numai rar observă înțelesul ascuns al cutărei fraze încucate din coloana din urmă, care stă în contradicție logică cu premisele lansate într'o frază sforăitoare din coloana primă.

Dr. Alex. Vaide.

„...Și în ori ce ramură a științei sau a progresului omenesc în genere, individualitățile mari sunt mult mai complexe, decît să-și poată realiza toate aspirațiunile după o singură formulă și cu un restrîns număr de principii.”

„...Iar, dimpotrivă, oamenii monocorzi, cari își creiază dintru început o platformă a vieții, de pe care nimic nu-i poate abate; visătorii îndârjiți, cari se închid înaintea oricărei invențiuni, se aseamănă unor mașine cu tăcîneli exacte, a căror funcțiune înecată este desigur ireproșabilă, dar care întîrzie și rămîne mult în urmă, în concursul forțelor moderne.”

„Omul politic desigur își schimbă sistemele, tacite mai ales, după cum îi cer interesele și după cum îi permit împrejurările de a-și duce la îndeplinire câteva idei fundamentale. Și când aceste schimbări, în aparență probe de inconsecvență, devin necesare și se fac astfel de deplină convingere și cu o logică fatală a evenimentelor, nimeni nu are de ce să se mire.”

„Să lămurim deci. Noi ca oricine altul, care are o intuiție dreaptă în chestiuni politice nu suntem pentru formule stereotipe.

Viața publică se găsește pururea în fluctuațiune, încât despre principii și tactică, tăiate în bronz, este greu a vorbi. Și nici nu credem că drepturile sunt imprescriptibile. Aspirațiunile noastre pot să crească, sau să se coboare, după epoce și caracterul lor.”

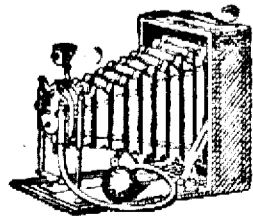
„Tribuna zilelor noastre”
nr. 190 din 5/18 Sept. 1910.

Înainte cu câteva zile „Românul” ne-a somat să răspundem: cum am putut așterne pe hîrtie enunțațiuni de acestea echivoce? El vedea în acestea o dovadă nerăsturnabilă despre trădarea noastră.

Ei bine, iată răspundem. Și răspundem cu niște cuvinte din cel mai recent articol al fostului ministru al cultelor și instrucțiunii publice din România, d. Sp. C. Haret:

„Pentru ca o grupare de oameni să merite numele unui partid politic, trebuie ca să întrunească anumite condiții.”

„În prima linie, trebuie să aibă cunoștințe exacte de toate principalele nevoi ale țării, precum și idei hotărâte în privința modului cum ele pot fi satisfăcute. Soluțiunile acestea pot să varieze dela un moment la altul, pentru că și împrejurările se schimbă, și ceace convine azi

Cumpărare ocazională de puști de vînat!

Lancaster, cu cheie 16 fl., Greener-lacat englezesc, cocos automat 22 fl., Puști americane, țevă cu aruncarea patroanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 fl., Drilling-, Browning de 16 calib., Krupp ejector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hammerles-Drilling, Springer și Kierner, revolvere, pistoale se află în preț ieftin la

Prăvălia de puști de vînat: **RADÓ**, Budapest, IV/17, Egyetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss, Gőz- aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

poate să nu se mai potrivească mâne; trebuie însă ca la fiecare moment partidul să știe ce vrea.

Iată-l deci și pe d. Haret — trădător!

Escamotarea votului universal.

Arad, 30 Decembrie n.

N'am avut nici odată desăvârșită încredere în repetițiile declarațiilor ale guvernelor ungare din urmă privitoare la introducerea votului universal. Amânarea de pe o zi pe alta, de pe un an pe altul a rezolvirii acestei chestiuni ni-a întărit numai convingerea că guvernele ungurești urmăresc o singură țintă: escamotarea votului universal, iar declarațiile lor... democratice sunt menite numai să zăpăciască lumea.

Ziarul sâsesc din Sibiu, „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt”, organul oficial al deputaților sași guvernamentali, ne aduce azi o nouă mărturie în această privință. Deputatul Dr. Emil Neugeboren publică anume un articol în care declară dintru început că poporul sâsesc „multă vreme încă n'are să se teamă de introducerea acestui vot, care amenință poporul sâsesc cu peire.”

Deputatul sas, explicându-se mai lămurit, își exprimă convingerea că introducerea acestui vot se va putea amâna până ce se va instăpâni în toate părțile înțelegerea că acest vot „este greșit în principiu, nefiresc și anti-cultural.”

D. Neugeboren își întemeiază această convingere pe experiențele și observările sale. Nici partidul kossuthist și nici chiar partidul justhist — cu atât mai puțin, deci, deputații sași — nu doresc acest vot, fără suficiente garanții cari să mențină starea actuală de egemonie a elementului unguresc.

Se știe în deobște că cea mai mare aversiune a partidelor ungurești împotriva votului universal pornește din „primejdia naționalităților”. Și aceste partide mai bine împiedecă avântul ideilor democratice izbînditoare, — decât să facă dreptate și popoarelor nemaghiare din țară.

Că poporul sâsesc nu dorește votul universal nu ne miră, căci pentru el acest vot nu ar însemna o întărire mai însemnată a maselor alegătorilor sași. Situația lor materială și culturală le face doar cu puțință să aibă aproape în toate cercurile electorale mixte (româno-săsești) alegătorii sași au majoritatea față de alegătorii români, — reprezentanți ai unei populații mult mai numeroase.

Înțelegem, deci, bucuria dlui Neugeboren când își încheie articolul cu cuvintele:

„Noi Sașii putem fi satisfăcuți de aceste perspective. Este de prisos să mai spunem că noii Sașii trebuie să facem tot ce putem face cu forțele noastre slabe, ca să împiedecăm introducerea unei reforme electorale, care ar fi mai mult decât o reformă electorală foarte conservativă”.

Noi Români suntem, poate, cei dintâi cari am trecut în programul nostru politic cererea introducerii votului universal, egal și secret, — dându-ne seama că o întărire a maselor noastre electorale ne-ar ușura luptele politice.

Ar fi o greșală mare, însă, dacă toate le-am aștepta numai dela acest vot, care poate să fie numai un mijloc ca multele alte pentru realizarea cererilor noastre naționale cuprinse în programul nostru național.

Ne trebuie, înainte de toate, o organizare politică serioasă. mai ales acum, când tot mai mult se învederează că ținta urmărită de guvernele și de partidele ungurești este escamotarea votului universal.

Declarațiile contelui Khuen.

In ședința de ieri a delegațiilor ungare, contele Khuen-Héderváry a făcut din nou câteva declarații despre votul universal.

N'a atins, însă, nici cu un cuvântel măcar partea principiară a chestiei ci s'a mărginit numai să spună că dacă opoziția dorește într'adevăr reforma electorală, — să nu împiedece votarea reformelor militare, căci rezolvirea unei chestiuni importante cum e chestiunea votului universal trebuie să se facă în vreme de pace și liniște...

Atât a spus contele Khuen-Héderváry, declinand orice iunctim între reformele militare și reforma electorală, un iunctim care ar dovedi sinceritatea declarațiilor guvernului în ce privește votul universal.

Delegațiunile.

— Aprobarea politicii externe. —

In ședința de ieri după amiază s'a continuat, în ședința plenară a delegațiilor ungare, discuția provizoriului de buget al ministerului comun de externe. Discuția s'a terminat cu votarea provizoriului bugetar și aprobarea politicii ministrului de externe contele Aehrenthal. Impotriva bugetului și a politicii externe au votat numai doi delegați opoziționali.

In discuția de după amiază a luat parte și ministrul-președinte ungar contele Khuen-Héderváry, care a luat apărarea ministerului comun de externe și al ministrului de război, stăruind asupra necesității de a reforma armata. In ce privește triplă alianța, contele Khuen declară că monarhia austro-ungară observă cu toată sinceritatea obligațiile ce i-le impune această alianță, convinsă că și aliatele ei sunt călăuzite de aceiași sinceritate.

Delegațiile austriace.

Delegații austriaci, în ședința plenară de ieri, au continuat discuția provizoriului de buget al ministerului de externe. La discuție au luat parte mulți delegați.

De interes deosebit a fost discursul delegatului oech Kramarz, care a difcultat prea marea alipire a Austro-Ungariei către Germania, care prin politica sa de „gosturi largi” începe a fi o permanentă primejdie pentru pacea în Europa. Kramarz declară apoi că ar dori o apropiere mai strînsă a monarhiei noastre către Rusia, ca astfel Austro-Ungaria să fie asigurată de două părți.

Ședința s'a terminat la orele 8 seara, când provizoriul bugetar a fost votat și în a treia oară.

Ultima ședință.

Viena, 30 Decembrie. Azi înainte de amiază, delegații austriaci și delegații ungari s'au întrunit la o ședință comună, pentru a lua la cunoștință votarea provizoriului bugetar.

Advocatul advocaților.

Arad, 30 Decembrie.

Nimic mai ușor decât a face psihologia articolului de ieri apărut în „Românul” sub titlul „Advocatul român” din poana domnului șefcomanditar Dr. Alexandru Vaida-Voevod. Jignit în ambiție de o comparație justă ce-am făcut între domnia sa și d. Goga, orgoliul său monomaniac a căutat o mică răsunare. Și de ce putea să se acate valorosul bărbat de stat mai cu efect în acel articol al meu? Putea să atace vre-o teorie? Ar fi fost să treacă pe un teren foarte șubred. Putea să atace teza însăși a articolului, primeniirea? In afară de insulte, injurii și erupții de grosolanii d. Vaida n'a lansat o singură idee în toată activitatea sa publicistică de când durează criza aceasta. Și atunci?... A crezut că poate vâri picziș o imputare într'o frază a articolului meu, că aș fi insultat pe advocații români, „i-aș fi scuipat în față” cum se exprimă, în limba sa literară și elegantă, junkerul nostru de contrafacere. Intenția e prea străvezie. Voia să solidarizeze la durerea sa universală, o întreagă clasă respectată de oameni, care sunt advocații.

Mărturisesc că sunt adânc mâhnit și desguștat de acest procedeu ne mai pomenit de nehoial și nevrednic. Nici prin minte nu mi-a trecut să aduc vre-o atingere nimănui în acel articol, cu atât mai puțin unei întregi clase sociale, a cărei rol în viața publică a neamului meu, îl cunosc mai bine și'l apreciez, desigur mai inteligent de cum o face d-sa în niște simple insinuări și platitudinii vulgare. Domnia sa face, ceace fac toți pamfletarii, atâtă instinctele josnice, turburînd armonia dintre clase, pentru a putea instiga pentru nevoia sa momentană pe advocați contra noastră.

Spre a putea face aceasta nu se sfiește să trunchieze chiar frazele din articolul meu, într'un mod cu desăvârșire neadmis de cea mai elementară onestitate într'o discuție, ca să poată acrodita intenții, cari erau cu totul străine de mine. Ce ziceam în articolul meu? Vorbind de intrarea unui grup de scriitori, adunați în jurul dlui Goga am spus:

„...Ar trebui să cunoască cine sunt acei necunoscuți, pe cari de altfel nu vreau să-i ating, cari ar putea fi însă înlocuiți, ori poate nici de aceasta nu e nevoie, ci de cari alături ar putea să stea acei reprezentanți ai tinerii noastre generații, cari în mijlocul numărului mai ales de advocați, ar aduce o notă nouă, nota culturalei noastre naționale notă ce mai ales în anii din urmă a căpătat o formulare nouă în concepția acestei generații”.

Cine poate ceti în aceste șire un atac îndreptat contra advocaților, ori „o scuipare în față” cum spune expresia trivială a dlui deputat? Care poate fi unca interpretare pentru orice om de bună și de reacredință chiar, pe care însă să nu'l cheme Dr. Alexandru Vaida-Voevod? Că scriitorii, ar aduce o notă variată, nota culturalei noastre naționale, a cărei reprezentanți e numai firesc să fie dânsii, în mijlocul numărului mai ales de advocați, căci cu foarte puține excepții, comitetul se compune aproape numai din advocați. Unde se află intenția fâțișă ori măcar ascunsă în aceste șire, de a aduce o jignire ori vre-o știrbire advocaților români? Trebuie să fi d. Vaida, să cauți nod în papură, să răstălmăcești, să faci proces de intenții păcătoase, pe cari în urmă să le combați cu o excesivă bunăvoință de prieten al advocaților, cari de sigur n'au nici o nevoie de apărarea doctorului de medicină din Karlsbad.

Aș putea și eu, urmând apucăturii ipocrite a domnului Vaida, să mă fac apărătorul celorlalte clase sociale, pe care d-sa într'un mod nedrept și nepermis le declasează, făcându-le dependente, și generalizând cazul Mangra la toată proțimea noastră, cu rolul ei istoric, în luptele noastre naționale. Aș putea să mă fac apărătorul și

NEUMANN M.

GROITOR PENTRU DOMNI.

Furnisorul curții cas regale și cameriale.

Costume: Frack, Smoking, Rendigol și Sagnet gata sau croite după măsură, fără obiecțiune, admirabil lucrate.

Magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe

ARAD

a celorlalte clase, profesori, medici învățători, medici, tehnici, funcționari de bancă, pe cari asemenea îi face dependenți, cari însă în campaniile electorale, au dat dovezile celei mai strălucite independențe morale, aducând cel puțin atâta sacrificiu, cât candidații, dacă nu mai mult. Și așa putea, dacă nu pentru altceva, chiar de dragul adevărului, fără a jigni meritul preponderent al advocaților, pe care îl recunosc, să-i dovedese netemeinicia imprudentă a frazei sale când zice:

„Fără de acești advocați nu am avea băncile înfloritoare, întemeiate la inițiativa și sub conducerea lor“.

Dar ar avea vre-un rost o asemenea discuție? Asta o poate face d. Vaida, care improază în dreapta în stânga, fără răspundere, dar nu o pot face eu, care mi respect condeiul și care numai atât are vre-o legitimație cât este pus în slujba intereselor obștești. De dorința meschină de a câștiga un triumf ușor asupra dlui Vaida, nu voi avea ușurința de a deștepta gelozii și dușmăniile între clase, cari își au rolul lor organic, deopotrivă de important, în structura vieții sociale și politice a neamului nostru. Las încercarea aceasta domnului deputat național, care se atinge de ea cu necontestata competență a pregătirilor sale, câștigată la facultățile de medicină, pe cari le-a cercetat.

Eu pot trece, liniștit pe lângă disprețul suveran al domnului Vaida pentru contabilul de odinioară. Mi-se pare chiar delicios d. Vaida în punctul acesta. Are aierul că mi impută o origină prea burgheză. Cum, un fost contabil să se asemene cu el. Parvenitismul îl face și aci ridicol. Ar vrea să statornicească un fel de aristocrație intelectuală, la care biletul de membru ar fi, diploma. Un fel de castă cu privilegii în mijlocul nostru. Iar priviți ce sigur e, ce șanțos pășeste prin toate domeniile spiritului omenesc: politică, sociologie, finanțe, poezie, artă, literatură, bizuit, mă rog, pe... *diplomă*. Ei bine, eu cu d. Vaida m'as mai încumeta să discut, dar cum o să discut cu diploma d-sale. Cu ochiul deprins cu studiile mele de știință exactă, eu i-aș ști cântări cu oarecare precizie câștigată și în practica mea de contabil modestul capital al valorii sale intrinsecă, el îmi impune însă valoarea sa extrinsecă: blazoane, titluri, diplome...

Am cel mai mare respect pentru diploma d-sale, pentru diploma oricărui, mă închin și înaintea blazoanelor sale, sunt lucruri pe cari eu nu le desprețuesc, e foarte frumos că le are, dar să ne respectul pentru opiniile sale de orice ordin, să și dea aere de bărbat politic, de om de știință, de critic social, întemeiat numai pe diploma sa de doctor în medicină și să tăgăduiască orice însușire altora, numai fiindcă n'au această diplomă, aceasta este o concepție proprie prin ea însăși de a-i da brevetul de membru a unei veritabile... aristocrației intelectuale.

Arad, 30 Decembrie 1911.

Sever Bocu.

Povestiri de femei.

Arta de a fi frumoasă.

Diferite îngrijiri, regimul.

Cap. 6.

Cum să evităm erupțiile, roșetele ce apar pe față, pe gât, umeri și brațe? Cea dintâi cauză a acestora este digerarea rea. Și trebuie să atacăm mai întâi cauza, apoi efectele.

Multe femei digerează rău din două pricini, mănâncă lucruri dăunătoare și nu beau îndeajuns.

Știu pe multe cari au un gust exagerat și nefast pentru bombonerii și dulceturi; eu însuși-mi dacă așa mi expusă să aleg între două alternative: să capăt o inflamație la un deget, ori să mănânc o cutie cu bomboane, așa prefera să mi-se urâtească un deget decât să-mi stric astfel curățenia tenului.

Cât de mult trebuie evitate prăjiturile și mâncărurile dulci. De altfel după părerea mea, iată alimentele pe cari orice femeie ar trebui să le excludă din listele lor de mâncare: Orice fel de sosuri, pește con-

servat, aluaturile, bomboanele, budincele, înghețata, carnea de bou, de porc, sunca, stridiile și pâinea proaspătă.

Înghețata bunăoară, recomandată de mulți, eu pot afirma din experiență personală că e absolut stricăcioasă bunei digerări, oprind producerea sucului gastric.

O mare artistă americană sfătuiește înghețata dar înainte de masă și într'adevăr, dacă țineți la ea, de preferat este să o luați numai înainte de masă.

Să mâncați totdeauna alimente ușoare: pui, carne albă proaspătă și tot felul de zarzavaturi verzi în cât mai mare cantitate, salate de lăptuci mai ales, spanac apoi fructe, mere coapte. După masă e un bun obicei, o ceașcă de ceaiu cald, dar nu prea mult, nu trebuie să vă inundați stomacul, dar nici să nu beți prea puțin.

Obișnuiți-vă de-așezăm pentruca să digerați bine, ca în fiecare dimineață să beți un pahar de apă, înecet, nu dintr'odată. Baia aceasta matinală e salutară stomacului. Și apoi la fiecare masă regulat un pahar cu apă, nu mai mult. Înainte de a vă culca, luați totdeauna o jumătate de linguriță de bicarbonat de sodă într'un pahar cu apă.

Fructele să le mâncați cu preferință la amiază și seara. Însfârșit aveți grije ca totdeauna să digerați bine, numai astfel veți evita erupțiile și vă veți asigura un ten curat.

Roșetele obrazului, a nasului în urma unui frig, am mai spus, cel mai sigur și simplu mijloc de a le înlătura sunt compresile repetite cu apă fiartă, cât puteți suferi.

Un alt neajuns al tenului sunt stricăciunile provenite în pielea obrazului din cauza pudrei care nu e totdeauna de bună calitate. Vă recomand o rețetă simplă care vă permite să vă faceți singure o pudră bună, fină și curată:

Accid boric pulverizat	15 grame;
Carbonat de magnezie	90 "
Floare de orez. — Amidon	180 "
Esență de bergamote	10 picături
Esență de lămâie	15 "

Înainte de a eși din casă, e bine să vă ungeți ușurel cu Cold-creamul de ceară și numa apoi să dați un strat subțire de pudră. obrazul e astfel ferit de contactul direct cu asprimea aerului prea cald, ori prea rece.

Și nu uitați că dacă reaua digerare e una din cele mai grozave inimițe a tenului, cea mai de temut e pudra de calitate proastă sau indoielnică. Nu vă luați nici odată după reclame și preferiți preparatele de tot simple.

Cum să evitați și să vindecați sbârciturile tenului.

Mai întâi să vedem cari sunt cauzele ce produc sbârciturile de pe obraz.

Etatea. Apoi suferințele. Oboseala. Și urtul obicei de a face prea multe strămbături. Fără îndoială etatea nu se poate împiedeca de a înainta. Multă vreme însă putem să o disimulăm. După părerea mea, orice femeie ar putea să spuie:

Cu începere de azi nu o să mai îmbătrinesc.

Am cunoscut femei cari au știut să oprească carul vremii pe loc, ani de-arindul. Altele s'au întinărit cu cincisprezece ani schimbându-și regimul și silinduse să privească viața mai vesel. Vegnicile și zadarnicile preocupări la ce ne servesc? Desigur e chestie și de temperament dar în joc e mai mult voința. Trebuie să știți să vreți?

Îngrijirile și frământările continue, acești inimiți ai frumsetei, imprimă linii tot mai adânci pe frunte și dela nări spre buze, unde formează adâncituri pe cari un copil precece văzându-le la mama lui, în năvita-tea lui le-a botezat de „gropi pentru lacrimi“. De altfel liniile acestea sunt indicațiile caracterului. Femeia cu linii profunde în jurul gurei, e hotărâtă și pasionată, capabilă de emoții intense.

Aceia cu săpături pe frunte e mai mult intelectuală. Aceștea i-ași spune: Nu te gândi prea mult.

Celei dintâi i-ași zice: Nu suferi prea mult.

Liniile cele mai marcate și cele mai greu de înlăturat sunt acele pricinuite de oboseală.

Multe femei apoi și mai ales Americanele au rău obiceiul ca vorbind să se strimbe prea mult, părându-li-se că astfel dau mai multă vivacitate expresiunilor lor. Greșală! Cea mai expresivă figură ce-am văzut-o în viața mea, a fost aceea a unei foarte frumoase franțuzoici. Figura ei era curată și liniștită ca o oglindă; numai ochii și gura trăiau. Vorbind nu-și diformă gura, nici nu ridica prea tare din sprâncene ceiace i-ar fi di-

format pleoapele. Nici nu se absorbea într'o conversație astfel, ca să i-se marcheze liniile de pe frunte. Nici nu ridea violent; singură privirea strălucea și surisul buzelor exprima toată gândirea, toată emoțiunea.

Multe frumseti franceze și-au conservat astfel frumsetea. Ninon de Lenclos și dna Récamier până în vîrste înaintate n'au avut nici o sbârcitură și aveau amorezi.

Destinderea prea violentă a mușchilor atinge frumsetea și are mai multe cauze. Deseori anemia, alte ori imprudența de a fi întrebuitat prea grabnice mijloace de slăbire.

Și pentrucă cunoaștem cauzele să le evităm, să îndepărtăm cu toată forța voinței îngrijirile și să nu le permitem să ne atingă sufleteste. Să nu depășim limitele oboselelor permise. Să nu ne strimbăm vorbind și oricare ne-ar fi emoțiunile să ne sfortăm a lăsa trăsăturilor noastre sănănatatea unei măști.

(Va urma).

Viorica Dumbravă.

Sămănătorii vrajbei.

— Corespondență din provincie. —

A i u d, 26 Decembrie n.

Cu multe dovezi izvorâte din iubire de adevăr și dreptate, ar trebui să lucre stăpânirea ungurească mai multe zeci de ani de-arindul, pentru ca poporul român să poată fi întors dela credința, pe cât de veche pe atât de temeinică și înrădăcinată, că ținta tuturor guvernelor ungurești a fost și este nimicirea naționalităților și în special a neamului românesc.

La credința aceea a fost împins poporul român prin organele statului, cari prin volnicile și fărădelegile lor s'au dovedit că sunt niște stăpânitori lipsiți de sentimentul dreptății.

Nu numai lucrurile, pe cari le vede și înțelege mic și mare din neamul nostru, ci și cele mai ascunse și tănuite planuri ale guvernelor ungurești ce se urzesc contra naționalităților, sunt cunoscute ca planuri ce au în vedere numai binele și fericirea rasei domnitoare și nimicirea naționalităților și mai mult a neamului românesc.

Partea cea mai mare dintre ocârmuitorii și slujbașii acestui nefericit stat, n'au înțeles — și cine știe când vor înțelege? — că politica lor față de neamul nostru e atât de nedreaptă și purtările lor atât de jignitoare, încât în loc de a apropia pe naționalități de „cinstita“ lor idee, — tot mai mult le depărtează și le îndârjește contra stăpânirii. Neîncrederea față de slujbașii, stăpânirii a ajuns așa de departe încât poporul nu mai are încredere, nici chiar în frații de un sânge, dacă aceștia sunt slujbași ai stăpânirii.

Toți slujbașii statului au ajuns să fie considerați de popor ca niște slujbași nedrepti și asupritori, oameni ai gălcezurilor, cari în tot momentul sunt porniți spre a afla nod în papură, ca să poată nedreptăți și asupri poporul; și totdeauna gata a provoca pricini cu scop de a se răsbuna asupra poporului.

În multe sate bietul popor, sub povara asupririlor, a luat groaza de astfel de slujbași, ca de niște fiare sălbatice. Din pricina aceasta poporul nostru e așa de umilit și supus, încât fără de nici o vină, la porunca stăpânirii, se dă legat și-și subscie sentința perirei sale.

Însă cu toate acestea Românul știe că ceia ce face, silît, contra sa și contra neamului său, deschid tot atâtea răni ascunse și nevindecate în inima sa, cari atât pe dânsul cât și pe urmașii lui au să-i țină departe cu sufletul de cei ce-l asupresc, legându-l mai puternic de ceia ce voesc dușmanii lui, vor să-l desfacă de limba lui strămoșescă, la care Românul în sufletul lui ține cu atâta sfîntenie.

Sămănătorii vrajbei cei ce fac pe guvern vitreg față de Români sunt slujbașii cei credincioși ai guvernului, începând dela boactărul și măciucașul satului până la comitele suprem.

Aceste organe ale statului, par'că anume sunt căutate și puse, ca cu cât sunt mai aproape de popor, cu atâta să fie mai pătimase în răsbunări și asupririi, — cari sunt tot atâtea merite înaintea superiorilor lor.

Ca dovadă despre astfel de fărădelegi ne pot

DAJKOVITS E.

Atelier de fotografii artistice.
— — de primul rang — —

ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete. reproducii după fotografii vechi și noi în mărime naturală exponeri de obiective speciale pentru imbrouri acatice și lucrări în aquarel și oer artistice executate Atelierul se aillă exclusiv numai în Palatul Sas

servi isprăvurile vestitului fișpan al comitatului Alba-de-jos, Szász.

Acest pașă în luminată (?) sa înțelepciune, crede că batjocura și rușinea cade numai pe poporul român, când pune în fruntea unor comune ca primari pe cei mai de jos și răutăcioși oameni, cari în chipul cel mai neomenos își bat joc de popor, asuprindu-l și nedreptățindu-l în fel și chip, după cum s'a urmat acum de un timp încoace cu locuitorii din comuna Cetea.

Dar în loc de a batjocuri și dejosii prin aceștia de Români, stăpânirea se batjocurește pe sine; căci cum e stăpânul așa e și sluga; și „Spune-mi cu cine te însoțești și-ți voi spune cine ești.”

Menirea acestui pașă dela Aiud, par'că anume ar fi să agite și învrăjbească pacinicile spirite din comunele românești, ca astfel să-și facă merit prin descoperirea de agitatori printre Români.

Dacă mai e undeva un procător și sămănător al vrajbei între Români, apoi acest fișpan ocupă locul prim.

Sentinela.

Pomenirea arhierelui Samuil Vulcan.

Beiuș, 26 Decembrie.

Nu odată am avut satisfacția sufletească a vedea în conducătorii liceului nostru o continuă străduință de-a-i ridica vaza scăzută.

Întărind de se corpul didactic prin puteri noi, profesori tineri, se schimbă și felul muncii. Forțele tinere muncească mai mult și mai temeinic. Despre aceasta ne putem convinge și de ei. Chiar serbările aranjate de tinerimea studiosă la 25 Decemvrie sub conducerea a doi profesori zeloși; dnl Dr. A. Pteancu și Fr. Hubic, ne-au făcut să constatăm, că augurii buni, cari pregătesc calea spre înălțarea vazei institutului, s'au ivit.

Serbările acestea aranjate întru pomenirea arhierelui Samuil Vulcan, au ieșit din cadrele unor serbări școlare. Ele azi pot fi considerate cu drept cuvânt festivale autentice.

Un cor disciplinat din 180 de studenți face liceului nostru o mare cinste. Orchestra deosebită e bună, iar indeletnicirile literare ale tinerilor sunt vrednice de luat în seamă.

Festivitatea s'a deschis cu „Imnul patronului”, compoziția proprie a dlui prof. Fr. Hubic, o compoziție puternică cu acompaniament de pian, alcătuită după poezia cu acest titlu a studentului deștept, V. Ilea.

D. profesor Dr. A. Pteancu ține cuvântul ocașional. E greu să dai o notă originală acestor discursuri, ce se referă la același binefăcător al neamului, care a fost Samuil Vulcan. Totuși, d. Pteancu a găsit forma nouă, în cadrele căreia și-a desfășurat discursul privitor la activitatea episcopului Samuil Vulcan.

Dintr'o bogată corespondență purtată cu profesorul dela preparându-se din Arad, Călindeal, îl vedem interesându-se și de biserica ortodoxă.

Corul a cântat apoi pe rînd „Ave Maria”, cu acompaniament de orchestră, „Dulce Bucovina”, „Frunză verde”, „Cucule peană galbenă”, „Puișorul”, „Bubue tunul”, cu acompaniament de pian. Cântările au fost executate foarte corect, dar ce a plăcut mai mult și a produs admirație a fost partea de operă: „Die Meistersänger von Nürnberg”, de R. Wagner. Cine îndrăznește ca cu un cor de studenți se execută la perfecție o operă neapărat știe de ce putere e stăpân și ce element are sub conducerea sa. Dl prof. Hubic și-a câștigat un loc de înaltă cinste făcându-ne să gustăm delicii unei adevărate arte.

Trei studenți ne-au delectat cu declamări bune, dicțion corectă. La toți trei s'a observat o prezență de spirit, înfățișare și gesturi naturale.

Orchestra a cântat din Rosetti, Mendelsohn și Hubay, iar tânărul Constantin Ghetie a declamat cu temperament „Trubadurul”, melodramă de Goethe, cu introducerea bună a studentului V. Ilea și cu acompaniamentul discret al d-șoarei Ștefanica, care a avut amabilitatea a ținea acompaniamentul și la cântările executate de corul studențimei. Contribuția d-sale o remarcăm ca o faptă ce merită recunoștință.

Prea S. Sa Episcopul Radu, mult impresionat de prestațiunile elevului dela cui patron este, nu putea să muși spună cuvântul arhieresc de îmbărbătare și de mulțumire. În cuvântul de încheiere ni-a vorbit de puterea culturii. Iși desvălește sentimentele de care a fost cuprins la serbările Asociației ținute la Blaj, unde arhieriei celor două biserici române, deși divizate în principii dogmatice, au grăbit să aducă prinosul lor de închinare culturii românești. Bolta sfintei mănăstiri răsuse de glasuri înălțătoare. Dela aceiași mănăstire preoții a celor două biserici surdore duceau baldachinul, ca un semn al comunității de limbă și de neam, ș-am plocat în urma acestui simbol la groapa, ce ascunde rămășițele marilor bărbați, Șuluț și Cipariu, ca acolo să vărsăm nu lacrimi de durere, ci lacrimi de mângâiere sufletească. Ne-am străduit să dăm pildă cum să se pomenască sufletele mari, cari au luptat pentru limbă și neam.

„Și voi tinerime — continuă P. S. Sa — să vă faceți vrednici de pomenirea acelor mari bărbați cari au luptat pentru neam. Și când veți ieși în viață, să deveniți propovăduitorii și pilduitorii culturii românești sub scutul crucii. Atunci de s'ar prăbuși pământul și s'ar surpa munții, noi tot vom rămânea tari și biruitori...”

Frumoasa vorbire a fost subliniată de frumoase aplauze.

Senin.

Cronică externă.

Proclamarea republicii în China. Ziarele engleze primesc din Peking o telegramă prin care se anunță că revoluționarii chinezi au proclamat în Shanghai, republica, alegând președinte pe Sun I-an Sen, organizatorul revoluției care trăiește de mai multă vreme în Paris.

Revoluția care a izbucnit în vara acestui an este o răsvrătire a poporului chinez bastinaș împotriva jugului Mandeiunilor venetici, cari de mai multe veacuri stăpânesc întreaga viață publică din întinsul imperiu chinez.

Revoluția aceasta prezintă toate caracterele unei mișcări naționale și este prima manifestare a sentimentului național. Toate încercările dinastiei mandeiune de-a ajunge la înțelegere pașnică cu revoluționarii — încercări pornite după ce rînd pe rînd regimente întregi au trecut în tabăra revoluționarilor — au rămas zadarnice, pentru că nici dinastia nici sfetnicii ei n'au putut să câștige încrederea poporului de atâtea ori amăgit.

Un delegat al dinastiei a făcut revoluționarilor propunerea ca fiecare provincie să aleagă câte 3 delegați pentru o mare adunare națională, care ar fi fost să se întrunească în curs de trei luni de zile, ca să discute noua constituție a imperiului. Revoluționarii au respins, însă, aceste propoziții.

Știrile sosite până acum despre proclamarea republicii sunt foarte laconice. Armistițiul încheiat între guvern și revoluționari — pentru a

se putea urma tratative de împăcare — expiră numai Duminecă. Dar de pe acum se poate constata că aceste tratative s'au terminat fără rezultat. Dovadă este și demisia ministrului președinte Iun-Shi-Kai, chemat — după o disgrăție de 1 an — din nou în fruntea guvernului ca prin popularitatea sa să împace spiritele ațâțate.

Fuga dinastiei.

Din Peking se telegrafiază că dinastia chineză încă alaltăieri a părăsit palatul imperial Regina mamă mai spera în puterea salvatoare a unor trupe din Mandjuria. Vice-regele de acolo a telegrafiat însă că toată armata de care dispune este necesară pentru susținerea ordinii din Mandjuria.

Se spune că prinții Iulang și Ci Tao au însoțit pe Regina mamă.

Despre soarta micului împărat nu se știe nimic pozitiv. Nu se știe dacă a rămas în palat sau a fost dus împreună cu mama lui.

Chestia școlară din comitatul Hunedoarei.

În discursul său din cameră rostit la 16 Decemvrie n. d. deputatul Vasile Damian protopresbiterul tructului Zarandului a spus între altele și următoarele lucruri despre protopopiatul pe care-l conduce:

„În protopopiatul meu sunt 35 de școli. S'a cerut ajutor de stat pentru 25 de învățători, dar inspectorul și comisia administrativă, se vede, — n'au aflat de bine să recomande pe nici unul dintre cei 25 așa că până în ziua de azi nici unul nu a primit întregire de ajutor dela stat. Ba ce e mai mult nu s'a dat ajutor nici pentru procurarea recvizitelor și tablourilor școlare, tot din aceeași cauză, anume pentru că inspectorul școlar nu a binevoit să-l recomande. Învățătorii au fost pensionați cu duiumul și între aceștia încă și de aceia cari abia au 11 ani de serviciu. În anul acesta au fost deja 3 învățători de aceștia pensionați fără nici un motiv legal. Singurul cusur ce l-au aflat la acești învățători e că nu au putut arăta progres mulțumitor în învățământul limbii maghiare”.

Și, trecând apoi la întreg comitatul Hunedoarei zice:

„Trec acum la situația din comitatul Hunedoarei, a celui mai mare comitat din țară, care are 360 mii locuitori. Voi citi raportul, prezentat în ședința dela 30 Mai a. c. a congregației comitatense.

Raportul nu se referă la stările din anul școl. 1909/1910, cum arată titlul raportului, ci la prima jumătate a anului școl. 1910/1911, și sună astfel (cotește): „Situația școlilor de stat nici în această jumătate de an nu s'a îmbunătățit. Zidurile sunt ruinate mai cu seamă în Băiești, Certejul-de-s., Fornădia, Ormindea, Rapoltul-mare, Măgura-Toplița și în Vâlcelele-rele. S'au făcut reparații mari la școlile de stat din Hunedoara și Ghelar. Dar deoarece ministerul instrucțiunii prin ordinul său sub numărul 128.000 din 1910 îngrijește și de situația școlilor de stat, sperăm, că aceste școli vor fi ținute în stare bună. Școli noi de stat s'au înființat în Valea-Murășului, Burjuc, Chimindia, Șeulești, Buruieni și astfel în anul acesta numărul școlilor de stat se urcă la 68. Școlile de stat și în prezent sunt foarte impopulare, mai cu seamă în comunele de pe valea Jiului prin desvoltarea rapidă a stabilimentelor miniere din Petroșeni, Petrila și Lupeni.

Numărul obligațiilor la școala cotidiană

Dacă voiești să-ți cumperi ghetе solide și bune, pălării, albituri și mănuși moderne, cu preț moderat, atunci adresează-te numai la prăvălia cea mai mare din Bihor alui

Mannhardt Jenő mai înainte **Leitner Lázár**, Nagyvárad, Zöldfa-utca Nr. 13. Cine ne părănește pe noi și noi îl părănim!

inecă sporește încetîmînt, numărul sălilor de învățămînt însă nu sporește. În câteva comune a trebuit să se ordoneze instrucția de o jumătate de zi, ceea ce este în detrimentul instrucției. Inspectorul școlar de repețite ori a făcut propuneri în chestia zidirii de săli noi de învățămînt pe lângă școlile prea împopulate și aplicarea de puteri noi didactice. Însă până acum fără rezultat. În sensul legii în locul școlilor confesionale sistate au fost organizate școli comunale și anume: în Alun, Nandru—Vale, Găunoasa, Petrișul-mic, Popești, Bretelin, Hătegel, Josani, Hășdău, Chișcăda-ga, Nevoșe și Cernișoara”.

Din acest raport reiese, că în al 4-lea an dela intrarea în vigoare a legii școlare în școlile de stat se permite, ca instrucția să se facă în clădiri ruinate, împopularea peste măsură a școlilor și ca în unele comune instrucția să fie numai de câte jumătate de zi etc.

În școlile confesionale, și mai cu seamă în școlile confesionale gr.-or. române aceasta nu se permite. Școlile acestea, imediat ce se observă cea mai mică lipsă, se închid, iar în locul lor se înființează școli comunale. E de observat, aceasta se întâmplă în contra hotărîrii reprezentanțelor comunale, fiindcă acestea pretutindenea sunt pentru susținerea școalelor confesionale și din cauza aceasta comunele sunt puse sub tutelă...

Din raportul acesta se mai poate observa și aceea, că el nu arată încă deplină a instrucției populare din comitat, fiindcă el amintește numai despre 68 comune și 68 școli, iar despre 360 comune nu spune nimic.

Din parte-mi în baza datelor anului trecut și în privința aceasta am servit cu date explicative. După acestea în anul trecut numărul școlilor a scăzut dela 339 la 259, deci cu 80 de școli, iar în 169 comune nu există școli.

Scopul retăcerii acestor date este ca să nu arate starea faptică și abătînd atenția publică și pe mai departe să se poată continua cu succes acțiunea de nimicire în contra școlilor confesionale. Eu cred, că nu numai eu, ci fiecare va desaproba situația aceasta și ca să nu întrebuițez o expresie mai gravă pentru ilustrarea situației, procedura aceasta dovedește sercul strîmț de vedere al organelor chemate. Deși organele acestea au o chemare mare și și importantă, și ele ar avea datoria să-și implinească cu conștiințiozitate chemarea pe tere-nal didactic”.

INFORMAȚII.

ARAD, 30 Decembrie n. 1911.

Universitarii români și Grigore Ion.
Ajungînd și la noi vestea că eroicul Grigore Ion, veteranul care în războiul pentru independență al României a stîrnit prin faptele sale vitejești admirația deplină a străinătății și recunoștința generală a poporului românesc, a ajuns într-o neagră mizerie, neajutat de nimeni și părăsit de toată lumea acum la bătrînețe, o parte a tinereții universitare române din Budapesta, într-un avînt de generozitate și înțelegerere, a pornit o colecție pentru el.

E tristă soarta soldatului care a înfruntat moartea pentru neamul și țara sa, dar tot atît de frumoasă este fapta tinerilor noștri, cari se apropie cu admirație și

adîncă înțelegere față de acest simbol al luptelor românești.

Deși tinerii noștri lipsesc acum în mare parte din capitală, totuși s'a strîns frumoasa sumă de noi la vole, pe care o dăm publicității crezînd că se va înmulți în scurtă vreme.

A intrat dela:

Justin Nemet 10 cor. Aurel Sasu 20 fl.
Stefan Pascu 4 cor. Adrian Popescu 4 cor.
Romulus Popovici 1 cor. Virgil Mladin 1 cor.
S. A. 1 cor. Nicu Popescu 1 cor. Constantin Salică 1 cor. Vasile Vasiliu 5 cor.
Grigore Moraviu 3 cor. Carol Schotel 10 cor. Total 41.20 cor.

Cine dorește să mai contribuie la această colecție se poate adresa la administrația noastră, care va transmite sumele intrate „Universului” din București, care a pornit colecția în România.

— **Sărbătorirea lui Tiberiu Brediceanu.** Suntem informați că societatea românească din Sibiu, care a apreciat atît de mult nu numai arta dlui Brediceanu dar și superioarele lui calități de om, mîne, Duminecă, va da un banchet în onoarea lui.

Se știe că d. Brediceanu pleacă la America să conducă sucursala „Albinei” din New-York.

Regretele cu cari se despart sibiienii de Brediceanu, suntem siguri, vor fi împărtășite de toți aceia cari îl cunosc pe distinsul nostru compozitor.

Li dorim și noi dlui Brediceanu să ajungă în pace peste ocean ca să poată împlini cu succes munca la care se angajează.

— **Pentru Crăciunul copiilor săraci.** Asociațiunea aradană, secția plugarilor a pus la dispoziția comitetului parohial suma de 50 cor. pentru îmbrăcarea școlarilor români săraci. Pentru această faptă, care se laudă de sine i-se exprimă și pe această cale mulțumită. *Comitetul parohial.*

— **Adevărat să fie?** Cetim în „Gaz. Tr.”: Aflăm din Gherla o știre trimisă de un anonim, care ne pune pe gânduri.

Doi bărbați de-ai noștri din cei mai de seamă, amîndoi slujitori la altarul românesc al Domnului, amîndoi dascăli la școala românească, amîndoi membri ai societății noastre culturale, — ar fi trebuit peste considerațiunile exclusivismului național și al spiritului de intransigență răspicată, pe care trebuie s'o urmărim, dînd mîna cu dușmanul și uitîndu-și de consecvența tristă a pildei, ce-o dau semenilor mai mărunți. Întrebăm deci deslușit și cerem numai decît răspuns categoric:

Adevărat să fie, că dl Dr. P. Fabian, canonic, directorul pedagogiei românești și președintele despărțămîntului Gherla al Asociațiunii — este membru ordinar al societății șoviniste ungurești „Magyar társalgókör?”

Adevărat să fie, că dl Dr. Vasile Moldovan, profesor de teologie, conducătorul societății de lectură a teologilor și secretar al despărțămîntului Astrei, — este cassar al pomenitului „Magyar társalgókör?”

Scurt: da, sau ba?

— **Dar de Crăciun.** Cel mai pîrtrit dar de Crăciun pentru grațioasele noastre cititoare, acum când cusăturile și țesăturile românești iau un a-

avînt tot mai frumos, — e artisticul album de broderii și țesături naționale al domnișoarei Minerva Cosma.

Doritorii să se adreseze dnei Maria Cosma, Nagyszeben.

— **„Nord und Süd”.** Am înregistrat zilele trecute ordinațiunea ministerului de intesne prin care se interzice intrarea în Ungaria a revistei germane „Nord und Süd” din Berlin. Ziarele ungurești publică câteva fragmente dintr'un articol publicat în această revistă de consilierul gubernial von Stranz, articol care a avut ca urmare ordinațiunea ministrului.

Von Stranz a scris, între altele, despre Ungaria:

„Așa numitul drept constituțional ungurese, care în fond e numai o neconținută încălcare de drepturi în interesul unui popor inferior, este o șarlatanie”... „Temelia instituțiilor de guvernare este nesocotirea legilor și încălcarea drepturilor”...

...„Națiunea ungurească, care în realitate nici nu există, pentrucă în Ungaria există numai singuratică rase, între cari și Unguri, — este alcătuită dintr'o castă de slujbași”...

...„Tinta politicii ungurești este maghiarizarea, în interesul minorității ungurești, cu asistență de jandarmi și milițe. Apponyi și Andrássy, cîta vreme au fost miniștri, s'au dovedit cei mai brutali încăleători de drepturi”...

Foile ungurești adaogă, însă, că articolul acesta s'a scris înainte ca căteva luni, dar pe viitor revista nu va mai scrie împotriva Ungurilor...

Acum o revistă părtinitoare, atunci însă va fi nepărtinitoare — în ochii Ungurilor șovini.

— **Jubileul „România Jună” din Viena.** Patruzeci de ani au trecut unul după altul aducînd mereu generații nouă la focarul de frumoase principii naționale, care e societatea „România Jună”. Cu câți bărbați mari ai vieții noastre, cari au ajuns în contact cu această instituție de adevărată creștere, am avut fericirea să vorbesc, cîți își aduc aminte cu o duioasă filasă de anii petrecuți în sînul ei, toți susțin cu recunoștință, o dovedesc și acum primînd cu însuflețire patronajul serbărilor jubulare, cei mai mulți dintre ei pronunțînd chiar, că vor veni în persoană la dînsle, cum sunt b. o. domnii A. D. Xenopol, T. Mihalyi, Exe. Sa metrop. Vladimir de Repta, N. Gane, A. Cuza, Bogdan, Goldiș, Dimitrie Onciul, Meyer-Lübke, Metr. Mețianu, Negruzzi, Iorga, Saghju... dna Sevasta de Carp, dna Raițu, dna Elena Flondor, dna E. Mihalyi, M. Kugler-Poni, dna Oncu...

...După cum se poate conchide din pregătirile pentru acest jubileu, serbările acestea vor fi o frumoasă manifestare, ce va putea sta alături de marile serbări culturale din București, Blaj și Iași. Căci cine cunoaște istoricul societății „România Jună”, știe că toate sbuciumările și bucuriile neamului nostru s'au reprezentat mai mult ca ori și unde în această societate, de aceea și jubileul acesta e după părerea mea nu numai al „României June”, ci și al tuturor Românilor, dar mai cu seamă al acelor, cari au stat cîndva în oareșari relații cu societatea studentescă din Viena.

Programul serbărilor se va publica, după cum află, cât de curînd. O convenire socială pentru recomandarea reciprocă a oaspeților, serviciu divin, o sedință festivă, un bal și un banchet de despărțire — cam acestea sunt punctele esențiale ale frumosului program.

Speranța în reușita serbărilor ni-e mare.

Casian Țopa, stud. med.

— **Munteșu:** date statistice. Numerotarea populației din Munteșu, terminată la 15 Decembrie a dat următoarele date statistice: Mun-

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

tenegru numără 250.000 de locuitori pe un teritoriu de 9080 kilometri pătrați. Pe un chilom. pătrat se vine astfel 27 de oameni. Catolicii sunt 12.500, mohamedani 14.000, greco-catolicii 223.500.

Rețeaua liniilor ferate e de 18 klm. lungime. Cele mai populate orașe sunt: Podgorica cu 10.018 locuitori și Cetinje cu 4355.

Cheltuielile număratoarei se urcă la suma de o jumătate milion coroane. Fiind aceasta întâia număratoare, autoritățile au întâmpinat mari greutăți cu opunerea populației de a servi datele necesare. Analfabeții dau mare contingent.

— **Logodnă.** Dșoara Elvira Moțiu din Mișcolț și d. Dr. Eugen Tatar din Deva își anunță logodna.

Doamna Sabina Kondaly din Jabuca și d. Iosif Pepi Tirziu învățător în Prisaca își anunță logodna.

Felicitările noastre!

Ionel I. Coliban, comerciant-comis, a repausat în Brașov la 27 Decembrie n., în vârstă de 21 ani.

Odihnească în pace!

— **Isprăvile unui nebun.** Din Breslau se anunță: Într'un hotel de aci, s'a petrecut o scenă foarte emoționată. Un străin, probabil englez sau american, care descinsese la hotel, sună pe portarul hotelului și trase asupra acestuia mai multe focuri de revolver, cari însă nu-și nimeriră ținta.

Portarul alarmă personalul hotelului și poliția. Când aceasta din urmă sosi la fața locului, străinul o primi cu focuri de revolver, rănind pe unul din polițiști.

Pasagerul trase apoi mai multe alte focuri de revolver asupra persoanelor cari încercau să se apropie de el, ținând astfel la distanță timp de o oră și jumătate, pe toți acei cari vroiau să-l dezarmeze.

Polițiștii fură nevoiți în cele din urmă să tragă și ei focuri și abia după ce pasagerul, fără îndoială nebun — fu și el rănit, la braț și la picior, ei putură pune mâna pe el.

Adus la poliție, atentatorul refuză să dea orice lămurire asupra identității sale.

El fu transportat la ospiciul de nebuni.

— **Mulțămă.** Preastimatul domn Constantin A. Popovici, rentier în Brașov a binevoit a ne învrednici cu un nou dar de cor. 75 fil. 17, din cari s'au procurat revistele cele mai de lipsă pentru școala noastră confesională din Luța (Făgăraș). Mulțămim is pe această cale din tot sufletul marimimosului bienefăcător. Luța la 14

(27) Decem. 1911. Valeriu Literat preot ort. rom.

† **Văd. Ana Roșescu**, protopopeasă română gr.-ort. a repausat în Cluj la 28 Decembrie n., în vârstă de 78 de ani.

Odihnească în pace!

— **Ungaria liberă de holeră.** Neanunțându-se în cele 10 zile din urmă nici un nou caz de holeră, ministrul de interne a declarat Ungaria liberă de holeră.

— **Imprumutul personal al regelui Nichita.** Din Cetinje se comunică, că regele Nicolai, al Muntenegrului a ridicat un împrumut personal de 3 milioane coroane, dela o bancă din Viena.

— **Fuga unui vas bulgăresc din Calafat.** În noaptea de 24 spre 25 c. pe la orele 11, două detașături de armă urmate de strigățul „trage la mal”, redeşteră portul Calafat. Ce se întâmplase? Ciamul „Bitolia” de sub pavilion bulgar, a reușit să fugă din portul Calafat scăpând de sub supraveghierea grănicerilor români. Pentru ce a căutat să fugă? Vasul fiind închiriat de d. Gh. D. Nemeș, proprietar de lemnie în Calafat, pentru a aduce un transport de 60.000 kgr. lemne pentru foc dela Gruia la Calafat, pe drum echipajul a oprit vasul în satul bulgar Novoselo și fără a se ști de autoritățile în drept cât și de patron, au furat și descărcat lemne în valoare de 1000 lei venind în urmă la Calafat. D. Nemeș aflând de aceasta s'a plâns autorităților române și bulgare. Plecând la Novoselo împreună cu autoritățile bulgare a descoperit furtul cât și vina echipajului. Inapoiat la Calafat este încunostințat de autorități că 5 indivizi din echipajul vasului au fost puși în libertate. În urmă ei au fugit cu vasul în Bulgaria.

— **Cerculara episcopului de Trient.** Arhiepiscopul de Trient, Dr. Endrici, italian de origine, a dat către preoții diecezei sale o cerculară, prin care îi îndeamnă să sprijinească năzuințele naționale ale Italianilor din Austria de sud. În urma acestei cerculare, care atinge sentimentele patriotice ale părții însemnate a preoțimeii, — preoții au ținut mai multe întruniri, și pentru luarea unei atitudini hotărâte și unanime față de voința Arhiepiscopului lor. După discuții vehemente au adus următoarea hotărâre: preoții din partea italiană a diecezei de Trient, credincioși patriei, regretă că arhiepiscopul lor produce acte politice contrare sentimentului de credință către țară, deoarece această faptă poate avea urmări grele pentru preoțimea de sub pastorația lui. Se simt

rușinați că arhiepiscopul care îi crede capabili pentru acte de spionaj. Nu poate fi chestie de conștiință în cazul acesta neascultarea poruncii lui, pe care nu o vor împlini. Având însă în vedere terorismul ce domnește în partea italiană a Tirolului, se vor abține dela protestarea publică, încredințând un membru, care să aducă cazul acesta la cunoștința ziarelor, cari vor atrage atenția guvernului asupra încercărilor arhiepiscopului de Trient.

Se crede că arhiepiscopul, va fi trecut la pensie în urma acestui act neococit.

— **Intoxicația din Berlin.** Intoxicația dela un azil din Berlin, despre care am amintit într'un număr trecut, aduce zilnic victime nouă. Numărul bolnavilor se urcă la 111 iar al morților la 50. S'a constatat, că intoxicația a fost pricinuită de bacterii, cari lasă venin, ce ajungând în stomah produce intoxicație. Astfel de bacterii a conținut și peștele acela stricat, pe care l'au mâncat nenorociții.

x **Cei cari cumpără pian** să inspecteze mai întâiu depozitul din Cluj al lui L. Triska, distins cu cele mai mari premii pentru că ține în magazin numai cele mai bune pianuri, pianine harmii de cel mai bun fabricat, și totodată cel dintâiu și cel mai vrednic de încredere isvor de cumpărat din Ardeal. Pentru amănunte recomandăm în atenția publicului numeroasele scrisori de recunoștință apărute în numărul de azi.

x **Kotányi János.** La prăvălia lui au sosit zilele acestea cele mai nouă obiecte de artă japoneză, cari au fost comandate direct din Japonia, pentru sărbătorile Crăciunului. Se rentează a primi magazinul acesta, care se află în str. József-Főherceg Nr. 3, unde se află astfel de obiecte, cari nu s'au mai văzut încă în Europa.

x **Institutul de economii și ajutorare din Arad, ca tovrășie.** (Aradi takarékos és segélyegylet mint szövetkezet) din str. Petöffi Nr. 1, deschide în 1912 a 31-a însoțire. Cine plătește pentru o depunere 50 de fileri săptămânal după șase ani economisește 156 cor., împărțindu-se și din câștigul tovrășiei, în proporția depunerii. Membrilor instituției se dă credit ieftin. Inscrierile se pot face dela 1 Ianuarie 1912, înainte de amiazi dela 9—12, după amiazi dela 3—5 ore. — Institutul de economii și ajutorare din Arad, Petöffi utca Nr. 1.

x **Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului iuridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

Leon Tolstol.

186

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Printesa Maria intră în odaia tatălui ei și se apropie de pat. Bătrânul prinț era întins, cu bustul ridicat, iar mâinile lui mici și osoase, străbătute de vine albastre și umflăte, se odihneau pe plapomă. Ochiul lui stâng era normal, dar cel drept privea sașiu; sprâncenele și buzele lui erau nemiscate. Slăbise și se împuținase parcă; fața lui părea îngustată.

Printesa Maria îl sărută pe degete. Mâna stângă a prințului cuprinse pe aceia a fiicei lui și stringerea ei însemna că de mult o aștepta. Brațul lui se agită, sprâncenele și buzele lui se mișcă cu mânie.

Ea-l privi inspăimântată, căsnindu-se să ghicească ce voia să spună. Când ea se întoarse în așa fel încât ochiul stâng al prințului se putu opri asupra ei, el se liniști și o privi lung și nemiscat. Apoi buzele și limba lui se mișcă, el scoase câteva sunete și începu să gâgăvească, privind la ea cu timiditate și cu un aer rugător, temându-se fără îndoială că nu va fi înțeles. Ea se căsna din rășputeri să priceapă ce voia el să spună. Efortul penibil și grotesc cu care își mișca bolnavul limba o silea pe printesa Maria să-și întoarcă privirile dela el și să înăbușească sughițele de plâns cari îi strângeau gâtul.

— Aaaa... u-u... u... repetă el de mai multe ori.

Era imposibil să deslușești un singur cuvânt. Medicul crezând că ghicește, sugeră:

— Printesa suferă?

Bolnavul mișcă capul în sens negativ și repetă aceleași sunete.

— Sufletul meu suferă! preciză printesa Maria.

Prințul gemu afirmativ, îi luă mâna, o alipi de pieptul său în mai multe locuri, ca și cum ar fi căutat ceva.

— Gândesc mereu la tine, făcu el din nou, cu mult mai deslușit, căci se simțea sigur de a fi înțeles.

Printesa Maria își răzima capul de mâna moșneagului silindu-se să-și ascundă lacrimile și sughițurile. El își plimbă degetele prin părul fiicei sale.

— Toată noaptea te-am chemat, zise el.

— Dacă aș fi știut!... făcu ea plângând; nu îndrăzneam să intru.

El îi strinse mâna:

— N'ai dormit?

— Nu, n'am dormit, zise ea scuturind din cap.

Instinctiv, ea începu să vorbească mai mult prin semne decât prin cuvinte, ca și cum i-ar fi venit și ei greu să-și miște limba.

— Sufletul meu, prietena mea...

Printesa Maria nu putea înțelege deslușit; dar după privirea lui ea pricepea că-i spune cuvinte dulci, așa cum nu i-le mai spusese nici odată.

— Mulțumesc... fiica mea, prietena mea... Mulțumesc pentru tot... iartă... mulțumesc.

Lacrimi îi curgeau din ochi.

— Chemăți-l pe dragul meu Andrei! făcu el deodată, iar chipul lui o expresie copilărească și speriată, ca și cum ar fi știut el însuși că dorința lui n'avea nici un rost.

— Am primit o scrisoare dela el, zise printesa Maria.

— Unde se află?

— E în armată, tată, la Smolensk.

El închise ochii și rămase multă vreme tăcut, apoi ca și cum ar fi dat să se înțeleagă că înțelegea și-și amintea de tot, deschise ochii și-și scutură capul în mod afirmativ.

— Da, rosti el încet și deslușit, Rusia e pierdută... au prăpădit-o!

El sughiță de plâns și lacrimi îi curseră pe obraji. Printesa Maria nu-și mai putea reține emoțiunea; plângea și ea privind-o drept în față.

Când prințul se opri din plâns, își duse mâna la ochi și Tikhon înțelese că voia să fie șters pe față.

— Puneți rochia cea albă, îmi place așa de mult, se adresă el fiicei lui.

Printesa Maria sughiță și mai tare și medicul o conduse afară din odaie, rugându-o să se liniștească și să se pregătească de drum.

Rămăs singur, bătrânul prinț vorbi iar de fiul său, de rășboi, de împăratul, își mișcă sprâncenele mâinis, își ridică glasul răgușit, și avu un al doilea și cel din urmă atac.

Printesa Maria se opri pe terasă. Ceata se risipise, soarele strălucea, era cald. Ea nu înțelegea și nu simțea alt nimic decât dragostea ei pătimașă pentru părintele ei, dragoste pe care n'o simțise încă nici odată cu atâta profunzime. Ea dete fuga în grădina sughițând, și începu să păsească plângând printre teii plantați de prințul Andrei. Câtă vreme petrecu ea astfel? Nu stia. Deodată niște pași grăbiți de femeie răsunară în apropiere, trezindu-o din toropeală. Era camerista ei Doniașa, care-i striga cu o voce inspăimântată:

— Printeso, vino... prințul...

— Viu; viu, zise ea întrerupându-o, ca și cum i-ar fi fost teamă s'o lase să sfârșească.

(Va urma.)

x Gustav Tátray — Oradea-mare, str. Rákoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

x Adolf Nadler, fabrică de orologioare pentru turnuri, *Budapesta VIII*, str. Prater 2. O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați livrează cele mai perfecte orologioare pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru orologioarele livrate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerto. —

8 Ianuarie n.

Teatru în Lipova. Societatea română de lectură din Lipova invită la serata teatrală ce va avea loc la 8 Ianuarie n. (a doua zi de Crăciun) în sala hotelului „Arhiducele Iosif”. Se va juca „Nepotul răsfățat”, comedie localizată. După reprezentatie joc. Inceputul la orele 8 seara.

Petrecerea meseriașilor români din Arad. Meseriașii români din Arad invită la reprezentatia teatrală și concertul muzicii militare care se va aranja Duminecă, în 25 Decembrie 1911 (7 Ianuarie 1912) în ziua primă de Crăciun, în sala dela „hotel Central” (Központ). Intrarea e prin strada Salaez. Inceputul la 8 ore seara precis. Prețul de intrare: Loc rezervat 3 coroane. Loc I. 3 cor. Loc II. 1.50 cor. Loc de stat 1 coroană. Venitul curat este destinat pentru îmbrăcarea învățăcelor săraci din Arad — Oferele benevole se primesc cu mulțumită la adresa dlui Ioan Pitariu, tipografia Diecezană, Arad, și se vor evita pe cale ziaristică. Bilete de intrare se află de vânzare la librăriile „Tribuna”, „Diecezană” și seara în casă.

Programul: I. a) „Doina ciobanului”; b) „Steluța”; c) „Romana” d) „Visuri”; e) „Petreceri” exec. de Orchestra muzicii militare, reg. 33.

II. „Nepotul răsfățat”, farsă în 5 acte. După traducere a lui Ioan Șt. Șulțiu, prelucrată de T. V. Păcățian.

După teatru urmează dans.

N.B. Rugăm pe toți aceia, cărora din nebagare le seamă nu li-s-au trimis invitări să se simtă prin aceasta de invitați. Com. aranjator.

Indemnăm cu căldură publicul românesc din Arad și împrejurime să dea întreg sprijinul său meseriașilor noștri, pătrunzându-se de marea însemnătate socială a acestei pături românești atât de puțin sprijinită.

POȘTA REDACȚIEI.

Oradea-mare. Am citit și noi în ziarele din Oradea sentința, dar cu astfel de chestiuni nu ne ocupăm. Altele publicăm cu plăcere.

Xeni. Articolul d-tale frumos, ne ierți, dar nu-l putem publica din considerații pe cari le vei înțelege. Trimiteți banii la administrația noastră.

Ruy-Blas. În proză, după cum știm noi foarte bine, ai putea să ne dai ceva complet, care să-și aibă efectul și în afară. Trimite-ne, deci, un articol. În chipul acesta, socotim, te-ai expune cel mult la alte versuri și... atâta tot.

Dr. Gheorghe Crăciun,

foșt extern la spitalele din Paris, consulta pentru boalele urinare-sifilitice.

Injecții cu preparatul „Ehrlich 606”

Temesvár Erzsébetváros,

Bégabalsor 5.

BIBLIOGRAFII.

Din

„RĂȘBOIU ȘI PACE”

celebrul roman al contelui Leo Tolstoi a apărut volumul II.

Prețul 1 coroană 20 fil.

Prețul volumului I este 1 cor. 50 fil. Ambele volume se găsesc de vânzare la „Librăria Tribuna”.

Volumul III va apărea în curind.

Ultima noutate literară:

„La Masa Galicului”

Nuvele și schițe

de

Caton Theodorian

Un elegant volum de 180 pagini, cuprinzând 14 nuvele și schițe alese ale distinsului novelist.

Prețul volumului 1 cor. 50 bani + 20 bani porto. De vânzare la „Librăria Tribuna”.

„Spre Prăpastie”

Senzaționala serie de articole a dlui R. Ciorogariu, a apărut în broșură și vestimenturilor doritorilor de a avea aceste pagini de tăria unor documente istorice, că pot preț de 50 bani.

Delavrancea: Liniște, Trubadurul, Stăpânia odată. Prețul 2 cor. 50 fil. + 20 fil. porto.

— Cine vrea să câștige frumoase cusături românești să cumpere lozuri de ale loteriei organizate de Reuniunea femeilor din Arad.

Prețul unui loz 1 cor., comanda să se adreseze la „Librăria Tribuna”, adăugându-se și portul postal.

Au apărut și se află de vânzare la „Librăria Tribuna”:

„Calendarul Ligei Culturale” pe 1912. Prețul 75 bani plus 10 fil. porto.

G. Rotică: Poezii. Ed. a II-a. Prețul 2 cor. plus 10 fil. porto.

Vasile Mihăilescu, profesor la liceul „Carol I” din Craiova: „O Încercare de Junime alui Ion Măiorescu la Craiova” Extras din „Convorbiri Lierare”. Prețul 25 bani.

Mariu Theodorian Carada: „Revizuirea Constituției”. București, 1911.

La Librăria „Tribunei” se află de vânzare pe anul 1912: De toate și din toate pentru popor sau Cartea Neamului cuprinzând: Date istorice. Tradițiunile. Credințele și datinele poporului român, — aranjate lunar. Literatură și Calendar. Intocmit și mult adăugat de H. Elefterescu & 2 cor. + 20 fileri porto, recomandat 45 fileri.

Biblioteca parohială Nr. 1. Predicile ținute la Metropolia din București de Metropolitul Antim Ivireanul. (1079—1716). Ediție nouă & 1 cor. + 10 fil. porto.

Dumitru Alexiu. Creșterea păsărilor domestice & 1.50 + 10 fileri porto; D. Alexiu. Cultura legumelor (ed. II-a) & 2.75 + 10 fileri porto; D. Alexiu. Cultura arborilor roditori & 2.25 + 10 fileri porto. (ed. II-a).

Tipuri sociale. Intrigantul. Arivistul politic. Parazitul politic. Nihilistul intelectual. Arivistul literar. Funcționarul arivist. & cor. 1.50, ed. de lux cor. 2.50 + 10 fil. porto.

E. Lovinescu: Scenele și Fantazii. — Editura revistei „Flacăra”. — Prețul 1 cor. 25 fil. + 10 fil. porto.

La Librăria „Tribunei” să află de vânzare „Pomelnicul viilor și morților” legat în pânză, aurit cu prețul de 50 fileri plus 5 fileri porto.

A. Manzoni: Logodnicii. — Prețul 80 fil. + 10 fil. porto.

„Plagiatul Poporației”, o calomnie „more iudaico”, sau cum lucrează cahalul în contra „goimilor”, după Talmud, Anexă la „Jidani în presă” de A. C. Cuza, profesor universitar. Vălonia de munte, tipografia „Neamului Românesc”. Prețul: 1 leu.

Cel mai frumos cadou de Crăciun e o carte bună.

Cărți cu chipuri pentru copii de 3—8 ani (cartonate) Copii la țară poveste veselă (33X29 cm.) 3 Cor. + 20 fil. porto.

A fost odată... Povești alese și frumoase (33X25 cm.) & Cor. 3 + 20 fil. porto.

Buffalo Bill Wild-Wesh (32X25 cm.) & 1.50 Cor. + 20 fil. porto.

Invață să socotești, dacă vrei să nu greșești (33X34 cm.) & 2.50 Cor. + 20 fil. porto.

Cenușereasa Poveste de Ion Bănățeanul. (30X24 cm.) & 1.50 Cor. + 10 fil. porto

Povestea lui Robinson & 150 Cor. + 10 fil. porto (28X23) & 1.50 Cor. + 10 fil. porto.

Cartea celor sbîrliți, ee Ion Bănățeanul & 1.50 Cor. + 10 fil. port.

Alfabetul, & 1 Cor. + 10 fil. porto.

Moșia, & 1.40 Cor. + 10 fil. porto.

Th. D. Speranția. Pentru toți copiii & 2.50 Cor. + 20 fil. porto.

Biblioteca ilustrată pentru copii, vol I 60 fil + 5 fil. porto.

Cele șase lebede, & 1.40 Cor. + 10 fil. porto.

Cele zece pisicuțe, & 1.40 Cor. + 10 fil. porto.

Bună dimineața la Moș ajun, & 1.50 + 10 fil. porto.

Abc, Nou Abedar ilustrat cu 21 figuri frumoase în culori & 1.50 Cor. + 10 fil. porto.

Basme alese pentru copii, & 1.50 Cor. + 10 fil. porto.

Din grădina zoologică & 1 Cor. + 10 fil. porto.

Cărți pentru copii 8—14 ani Samara, Corbul cu pene de aur & 2.50 Cor. + 10 fil. porto.

A. O. Maior Biblioteca copiilor vol. 2 1.60 Cor. 10 fil. porto, vol. 3 1 Cor. 10 fil. porto. Biblioteca copiilor și a Tinerimii, & 1 Cor. + 10 fil. porto.

Povestiri de H. C. Andersen. Ilustrate de Pedersen (cu 254 pag.) & 2.50 Cor. + 20 fil. porto.

I. D. Delatissima. 100 basme și istorioare pentru copii cu 51 ilustrații (eu 320 pag. 1 2.50 Cor. + 10 fil. porto.

N. Urechia Gâze. (Biblioteca tinerimii) & 2.50 Cor. + 10 fil. porto.

Topo, cum au petrecut 3 copii români în Italia 1 3. Cor. + 20 fil. porto.

Dr. C. Popescu, Povești și fabule pentru copii, 3 Cor. + 20 fil. porto

Poezii, pentru copii & 1.50 Cor. + 10 fil. porto.

Fl. Cristescu. Carte petru copii & 1.20 Cor. + 10 fil. porto.

Calendarul Minervei pe anu 1912. Prețul 1.25 Cor., 45 fileri porto recomandat

„Calendarul Național” editat de „Foaia interesantă” din Orăștie. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto. Conține numeroase ilustrații actuale.

A apărut și se găsește de vânzare la „Librăria Tribuna”:

„Insemnările unui trecător”

crâmpie din sbuciumările dela noi de Octavian Goga.

Prețul 3 Cor. în România Lei 3.50 plus 30 ml. porto, recomandat 60 fil.

„Din țări străine”

scrierile inedite alui Dr. Iuliu T. Mera.

Prețul 2 Cor., în România Lei 3.50 plus 30 ml. porto, recomandat 50 fil.

Illustrate de Crăciun și Anul nou buc. 6, 10, 14 și 20 fil.

Anunț literar.

A apărut:

„Almanahul scriitorilor dela noi”.

o foarte interesantă și vastă carte, care cuprinde fotografiile alor 46 scriitori născuți în Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, viața lor pe scurt, inspirarea cărților ce le-au dat la lumină și o bucată literară, vre-o poezie, o nuvelă ori ceva știință, nepublicată încă.

Pentru întâia oară ni-a dat nouă Românilor de pretutindenea, ca să avem o astfel de carte la îndemână, care ne face cunoscuți pe cei mai de seamă scriitori născuți dincoace de Carpați, azi în viață.

„Almanahul scriitorilor dela noi” e o oglindă fidelă a aproape tuturor talentelor scriitorilor dela noi, și e un mărgăritar prețios pentru fiecare casă românească! Căci cine nu dorește să cunoască și înfățișarea și viața celor mai de seamă fii ai neamului său, al căror scris îi cetește zilnic în ziare și prin reviste?

„Almanahul scriitorilor dela noi” mai are apoi încă un capitol interesant și de mare preț: capitolul presei. Se arată în facsimil capurile tuturor foilor românești de dincoace de Carpați, se expune pe scurt istoricul fiecăreia, ce procese a avut până acum, cari i-au fost colaboratorii mai de seamă și cine scriu de prezent la ea.

„Almanahul” la sfârșit are și Calendar pe 1912, așa că ori cine cumpără „Almanahul scriitorilor dela noi”, nu mai are nevoie de alt calendar în casă!

Deoarece cartea aceasta s'a tipărit numai într'un număr restrins de exemplare, ea public e rugat să grăbească a o comanda, ca fiind o carte aievea prețioasă, interesantă și instructivă.

Un exemplar costă trimis franco cor. 1.80. Se poate comanda dela editor (Librăria Naț. S. Bornemisa) din Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” din Arad.

Celor ce comandă mai mult de 5 exemplare li-se dă exemplarul cu 1.60 Cor. franco, iar la comanda de peste 10 exemplare 1.40 Cor. exemplarul.

Comandele peste 10 exemplare să se facă direct la librăria editoare.

A apărut:

„Amintiri” de Al. Ciura

ca cel dintâi volum din „Biblioteca scriitorilor dela noi”, în care se vor tipări rind pe rind toți scriitorii români din Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, morți și în viață.

Volumul „Amintiri” are 264 pagini și cuprinde 23 nuvele, a căror subiect e luat din viața fraților noștri Moți din Munții-Apuseni și din viața autorului. Bucățile sunt scrise într'o neaoșă limbă românească și cu multă putere și limpezime, și cu mult simțământ, fiecare bucată te captivează, procurându-ți o rară mulțumire sufletească.

De mult n'a apărut la noi Români o carte așa de frumoasă și ca prezentare tehnică, mai ales ca e adăvărat eveniment pentru literatura noastră din Ardeal.

Se poate comanda dela autor (Librăria Naț. S. Bornemisa) în Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” — Arad. Prețul unui exemplar e 1.60 + 20 bani porto.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna” institut tipografic, Nickin și cons.

Banca „Societate Anonimă”

intenționează a înființa

AGENȚII GENERALE

pentru vânzarea de lozuri permise de Stat contra plăți în rate lunare. —

Oferte împreună cu referențe să se remite sub „Representanță și Incasso” la Administrația acestui ziar.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă „Apollo”).

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole de modă pentru băieți.

Cluj-Kolozsvár

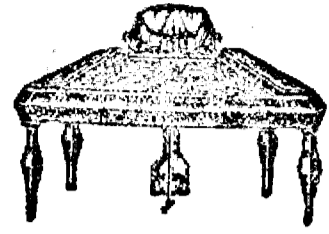
Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Főszl.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole. Preturi solide. Serviciu conștiințios. — Comandele din provincie se execută prompt și — francate în cel mai scurt timp. —

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe raze. — Gramofone cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplătă. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Un candidat de avocat

cu praxă, află aplicare la

Dr. George Roxin,
adv. Oradea-mare

Un candidat de avocat

cu praxă

află aplicare în cancelaria mea.

Dr. Gheo ghe Drimba,
adv. Kóhalom.

Cine vrea să cumpere
vițe americane

„RIPARIA PORTATIS”

pentru altoit, să se adreseze preotului Petru Pelle din Miniș (Ménés) comitatul Arad.

Calendarul Național pe 1912

Intocmit de redacția foilor dela Orăștie, e calendarul care duce în casele
Românilor chipurile cele mai înălțătoare de suflet! El ne arată:

MIHAI VITEAZUL intrând biruitor prin poarta cetății dela Alba-Iulia, după ce a cucerit Ardealul și ajungând acum el Domn și peste acest colț de țară românească! — Apoi când, după asta, a mers de a cucerit și Moldova, ajungând a fi, pe-o vreme: Domn al tuturor Românilor! — Ne arată apoi pe:

TUDOR VLADIMIRESCU, eroul poporului din Muntenia, când a alungat pe zbirii poporului din București și primește jurământul de supunere al boierilor! Apoi în al doilea chip: „Prinderea lui Tudor Vladimirescu” de către mișei Greci și Turci, de-l duc și-l omoară.

Și alte multe chipuri interesante și plăcute. Apoi bogat material de cetit: povești, nuvele, poezii, glume și povețe bune.

Tare interesantă e acea parte din „Calendarul Național”, care ne arată felurile scrisori de pe fața pământului!

Văzut-ai vreodată scrisoare grecească? De asta ai putut vedea mai ușor; dar grecească monumentală și grecească lirikă? De acestea mai greu.

Dar scrisoarea coptică (de pe la Cairo și Alexandria).

Dar scrisoarea evreiască de rind? apoi evreiască zisă „Meruba” și cea zisă „hebraică”, cu puncte și fără puncte? și în urmă cea „rabinică”? Nu le vei fi văzut.

Dar scrisoare turcească-arabă, ai văzut? E foarte interesantă, dar grea la scris! De aceea Turcul care știe scrie, e deosebit printre ceilalți, ca la noi un popă printre alți oameni fără carte.

Dar scrisoarea „siriană” văzut-ai? E de tot fină și incurcată. Mai aleasă și ca cea arabă! Dar scrisoarea din Tibet, cu rățică și sprințenă.

Și-apoi de sigur n'ai văzut scrisoarea „sanscrită”, a vechilor Indieni, scrisoarea pe care ei o numesc „scrisoarea zeilor”, căci, zic ei, ar fi cea mai desăvârșită de pe lume!

Ori văzut-ai scrisoare „de icuri”, în care în litere nu este nici un fel de linie oabă ori punct ori cerculețe sau alte cîrnituri, ci numai icuri în 3 colțuri, așezate în toate formele! Și tu după așezarea lor să ghicești ce e scris cu ele?

Și mai ales văzut-ai scrisoare de „hieroglif”? E cea mai grea scrisoare de pe lume! Cum alfabetul nostru are 28 30 litere ca semne de scris, scrisoarea de hieroglif are vre-o 2000 de semne sau „litere”, pe cari trebuie să le știi de vrei să poți ceti cu scrisoarea asta!

Toate aceste 15 feluri de scrisori le aflați, tipărite aievea, în „Calendarul Național” de pe 1912. Pe 8 pagini sunt înșirate aceste scrisori, din fiecare 4—5 șre, iar din ciudatele hieroglif să dau două fețe întregi!

Prețul unui calendar 40 fileri.

Celor ce cumpără mai multe, i să dau mai ieftine, anume: Pe bani gata, de-a 15 în sus (când li-se trimite în pachete pe postă) li se socotește calendarul în numai 11 cr. (22 fil.), având însă a-și plăti ei și posta la scoaterea pachetului.

Cei ce le cer pe așteptare, având a plăti prețul lor după vânzare, îl plătesc cu 13 cr. (26 fil.) exemplarul și își plătesc și posta. Mai bine e: a trimite banii înainte.

Cei ce cer mai puțin ca 12 exemplare, le plătesc cu câte 14 cr. (28 fil.), căci la aceștia noi plătim și posta (câte 5 fil. de fiecare Calendar), fiindcă merg sub legătură deschisă, nu ca pachet de postă închis și în forma asta posta nu primește pachete neplătite.

Trimiteți cereri și bani la

Administrația „Libertatea” în Orăștie (Szászváros).

Caut un tânăr român

notar diplomat, care ar ocupa postul de subnotar și care la caz de corespunde poate fi ales în timp scurt și notar într'un cerc curat românesc.

Oferile sunt a se trimite la administrația »Tribunei«.

HUSTEN

În contra tusei, răgușele și astmatului nu e nimic mai bun decât

Bomboanele Réthy.

La cumpărare să grijim cerind anume fabricatele Réthy, deoarece sunt emulsi imitații nereușite — Originalul are pe cutie cuvântul »RÉTHY«. — O cutie 60 fileri.

Se capătă în ori-ce prăvălie.

Se primiți numai cele cu marca »RÉTHY«.

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD,

Strada Deák Ferencz Nr. 20/a.

Cu onoare încunostintez onor. public, că în bransa arhitectonică execut totfelul de întreprinderi de transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor. Cu planuri și bugete servesc la cerere. — Comande primesc atât din loc cât și din provincie. Prețurile foarte moderate.

Cu stimă:

Teodor Cioban

DARURI

potrivite pentru Grăciun!

Vaze japoneze

pictate cu execuție fină:

înălțime 20 cm.	— — —	1-60 Cor.
înălțime 25 cm.	— — —	2-20 Cor.
înălțime 30 cm.	— — —	3-40 Cor.
înălțime 35 cm.	— — —	6-50 Cor.

„Satzume“ veritabile, pictate în aur.

înălțime 10 cm.	— — —	2— Cor.
înălțime 21 cm.	— — —	5— Cor.
înălțime 28 cm.	— — —	9— Cor.
înălțime 35 cm.	— — —	16— Cor.

Vaze de perete, de bronz, palmier și tocuri de umbrele, în mare asortiment.

Ioan Kotányi

Arad, József-Főherceg-ut Nr. 3.

(Palatul Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár). — Telefon 809.

Comande din provincie se execută prompt, schimbarea obiectelor neconvenabile se fac cu plăcere.

In grădina de iarnă a „Hotelului Central“

condusă în spirit modern; — Onoratului Public i-se servesc mâncări și beuturi de cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pretenții. — După teatru se capătă cină caldă

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

În cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distinsă stimă: **Augustin Csermák,** hotelier.

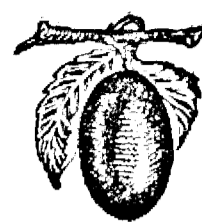
Numărul telefonului 23.

Ujj János,

stabiliment industrial de cement, în Kisjenő-Erdőhagy și Nagyterind. (Aradmegye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj, plăci de marmură artificială, terrazzo și mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi, țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub sobe, vâlăie de ori-ce lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte de cheltuieli și planuri pentru poduri de beton cu construcție de fer și pentru betonizarea trotoarelor.

In atenția pomicultorilor!

Ofer altui de pruni bosniaci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fabricarea țigăii și a slăgovitului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medaliile de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medaliile de argint și în fine la expoziția regnicolă din Bosnia și Herțegovina ținută la Sarajevo iarși cu medaliile de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,

mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI“ din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu înscrisura »JACOBI«.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorii de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

Se recomandă spre prezățirea clopotelor noi, precum la turnarea de noi a clopotelor stricată, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mult ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le înorca în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o țevă fiind astfel scutite de orice. Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GAURITE**, dându-se inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară ca violă cu găuri ca figura S și au un ton mai intens, mai adanc, mai limpede, mai plăcut și cu vârstă mai voluminată decât cele de sistem vechiu, astfel, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre face ea scaunelor de fier bătut, dându-se stăruitoare, spre prezățirea a ea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. Prețurile curente și rate trimit gratuit.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu oli brut, dela 4—100 HP.

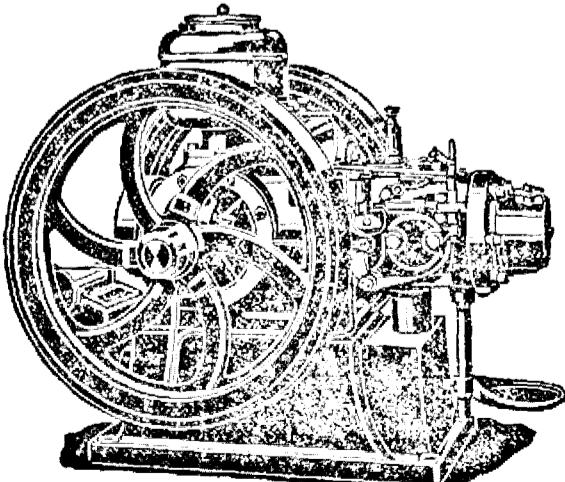
Motoarele mele patentate au regulator central și mecanism de așezat cu șană. — În urma arderei regulate a oleiului, motoarele nu produc nici un miros nepăcut. — Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 filer.

Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.
Budapest, VI., Lázár-utca 18.
(Îndărătul Operei)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine. Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzină și gaz.

Cele mai fine și mai elegante haine
pentru bărbați și copii,
cel mai potrivit și cel mai ieftin
isvor de cumpărare pentru ori-ce îm-
brăcăminte se află la

Moskovitz Zs.

Arad, edificiul teatrului
unde e asortiment bogat și
cel mai bun croi.

Trag atențiunea binevoitoare a P. T. preoți,
precum dnlor teologi și pedagogi asupra
îmbrăcămintelor

„Șaguna”

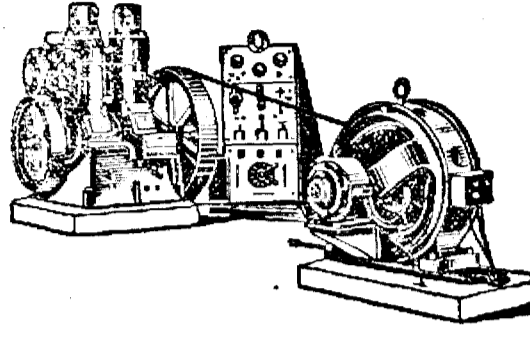
făcut de mine, ce se poate cumpăra exclu-
siv numai la mine, precum și redingate
și veste preoțești.

Ori-ce îmbrăcăminte cumpărată dela mine,
se străformă după măsura corpului fără nici
o plată.

Telefon nr. pentru oraș și comitat: 534.
Intrebuințarea telefonului pentru P. T. public
e gratuită.

Comande din provincie se efectuează
momentan.

UZINĂ ASORTATĂ CU
INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE
Pentru mori, fabrici, ferme, etc. Motoare de olei brut **SWIDERSKI**
Motoare de München ptu benzil, gaz și gaz condensat
Mașini electrice M. S. W.
Pompe centrifugale și turbine.
Auspiciile inginerilor și preliminarea de ape se
pun bucuroși la dispoziție.

„ELEKTRA”
soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest. VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64.

OH! DOAMNE
In contra tusei, răgușelei și flegmei
s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Mă 'nădușe afurisita
de tusă!

Pastilele-Egger
cari nu strică apetitul și au un gust
excellent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.
O cutie de probă 50 fil.
Depozit principal la:
farmacia „NADOR” gyógytár
Budapest, VI., Váci-körut 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!
„Pastilele lui Egger”
m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Föld-s Klemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád,
Krebsz Géza, Kárpát János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor
Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Győrök la farmacia: Masznik Dániel. — În M. Pécska: la Adler
Gy. Lajos. — O. Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Fűrész Ede örök

Cine voiește
rachie curată
să se adreseze direct la firma cea
mai mare românească
Greciun & Voda
din Lugos,
care dispune de căzării mari pro-
prie în Bănat și Ardeal.

Frideric Hönig turnătorie, fabrică de
clopote și metal, aran-
jată pe motor de vapor
Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840.
— Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cea mai
favorabilă condiție de plată — recomandă clopotele sale
cu patentă ces. și reg. invenție proprie cari au avantajul
că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași e
tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30%
la greutatea metalului. Recomandă totuși clopote de fer
ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror între-
buințare, clopotele se pot s'uti de crepat chiar și cele mai
mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Reco-
mandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de
fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clop-
telor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă
o suprasolvire neînsemnată. Clopote mi i avem totdeauna
la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință
se trimit gratuit și porto franco.

Magazie de articli pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI, ARAD,

Forray-utca 2.

Postavuri de re-
verenzi, brîuri
preoțești, roșii,
vânate și negre.

Aduc la cunoștința onoratului public, că au sosit
noutățile de toamnă și de iarnă
în stofe, mătăsuri, delainuri, zefyruri, cretoane,
batisturi. — ciorapi imolețiti în temnița — și
multe alte articole care nu se pot toate însira

Cea mai bogată
magazie în articli
pentru sfintele
biserici și preoți.

Cel mai frumos, mai elegant calendar pe 1912 e neapărat Calendarul

„Lumea ilustrată”

Conține 160 pag. cu bogate, variate și admirabile reușite ilustrații și tipări pe hârtie de lux — Distribuitor general: Librăria Ig. Herz, București, România. — Prețuri Cor. 150 — Se află de vânzare și la Librăria Tribunei. — Porto 20 fl. r.

Atelierul de dentistică Radu Novák.

Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public românesc, că la 1 Noiembrie a. c. mi-am mutat atelierul meu de dentistică în Szahadság-tér Nrul 5. unde îl voi mări și aranja după cerințele cele mai moderne. :: —

Cu toată stima:

RADU NOVAK.

Birou de informații!!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, m-am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agenție românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministere și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

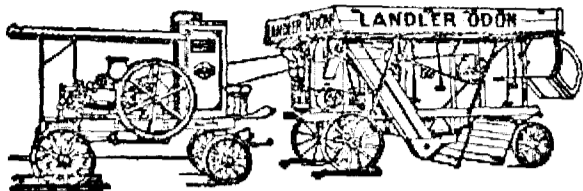
La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapesta, Lajos-u. 141. III/19.

Patentatură originală din Suedia.

„ROBUR” motor cu oel natural

În urma multiplelor calități este cel mai bun dintre toate motoarele de acest fel având o putere de 2—300 cai (HP.)

Noutate!

Noutate!

Lucru nelăsat de îfîn!

Il recomandăm poentru:

mori-, ateliere industriale și la totfelul de mașini agricole.

Spese la cîș după fiecare HP. 1 1/2 fl.

Nu este supus supravegherei finanțelor!

Se vinde și în rate! Garanție deplină!

Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă. Catalog la cerere trimis gratis.

Landler Ö Ö, Motortelepe, Budapest, Lovag u. 2.

Telefon 982.

Balog Sándor,

carnățarie și depozit de șuncă de Praga.

Budapesta, VII., Rottenbiller-utca 66.

Recomandă:

Șuncă de Praga,

calitatea cea mai bună, fără os, care e cea mai preferabilă comercianților, — putându-se tăia excelent.

Recomandă diferite soiuri de cernățării cu prețuri ieftine — Catalog trimite gratuit.

Am onoare a aduce la cunoștința Onoratului public călător, că am deschis în Seghedin (Szeged) hotelul

Grand Hotel Royal

Stau la dispoziția publicului 80 de camere confortate cu încălzire centrală și apeduct.

La gară și dela gară circulă automobilul.

Pentru comportajul publicului pasager, este în hotel instalație proprie de spălat cu aburi. — Prețuri ieftine.

Cu stima:

Dávid Sándor,

proprietarul restaurantului dela gară și proprietarul „Grand Hotel-ului Royal”.

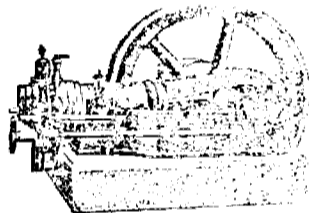
MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu gaz, oel și benzin.

Liferare promată

Condiții convenabile de plată

Garanție pe timp îndelungat!

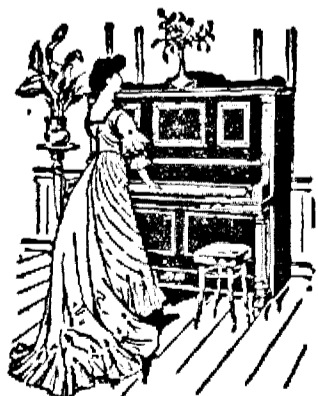

Fabrica de motoare din Diezda societate pe acții.

Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare din Germania.

AGENTURA GENERALĂ PENTRU UNGARIA:

GELIERT IGNÁCZ és TÁRSA
BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 4
(Alkotmány-utca sarok).

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garanție o dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Cluj — Kolozsvár, Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vînd cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plătiie în rate.

Singura agenție din Ardeal a pianelor »Wirth«.

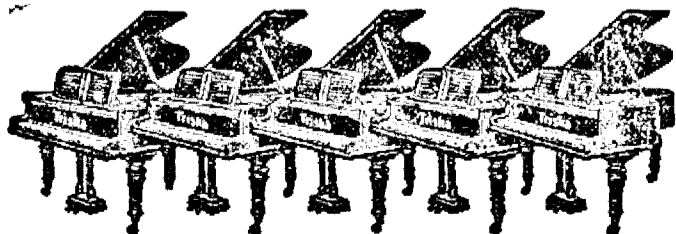
Are în depozit plane: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl.

Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu altele nouă, pe lângă plătierea diferenței.

Efectuează reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acuratețe.

10 ani garanție
și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință
stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.

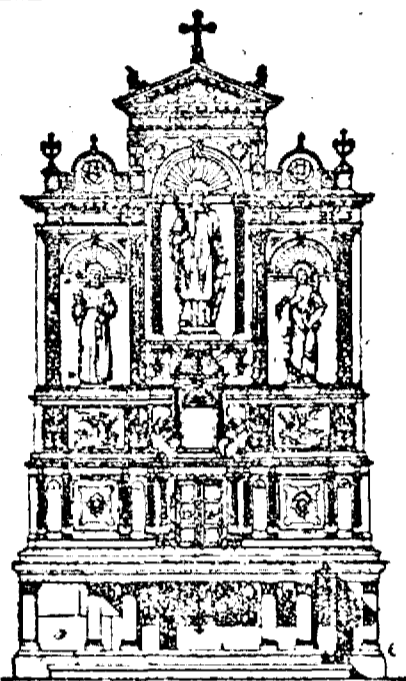

In fabrica de mașini a Căilor Ferate Ungare se pregătesc cele mai nouă și moderne

GARNITURI DE TREERAT

construcții de oțel cu locomobilă presiune de 10 cai putere. Cele mai nouă sisteme de *motoare cu benzină*. Foarte ieftine locomobile cu gaz, locomotive, pluguri cu vapor, mașini jumătate stabile și compound. — Fabricațiile fabricii de mașini agricole din Losonc, societate pe acți: Mașini de sămănat „Losonc-Drill” cuir drice. „Record-Drill” cu linguță și „Record II” patentat. — Site pentru bucate sistem Kamar. Garnituri pentru mori, pluguri de Reșița, grape, sape pentru sticle. — Fabricațiile: International Harvester Company of America Mc Cormick Deering Miwoukee, precum mașini de cules, de strâns, de cosit Grape cu dinți arcași sistem McCormick. Cară pentru a uncarea gunăului sistem Corn King. Presse de fân și mașini universale de măcinat. — Trimite de-pre toate catalog ilustrat

WALDER ARTHUR.
ARAD, Ferenctér 1/b. Telefon 87.

Bittenbinder József,
sculptor și arhitect de altare,
Temesvár-Józsefváros,
Bonác-utca 16 sz.

Face totfelul de mobilier de biserică, așa ca: Iconostase și altare, statui de piatră și lemn, amvoane și scaune de spovedanie, Siciul Domnului, Grotă Morci de Lour, cristelnițe, icoane de stațune, sculptură în relief sau pictură, străni, pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și mămorează. Preț-curent, preliminar de spese și planuri examinate — Dacă sunt chemați pentru examinarea lucrului, măduc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

ANUNȚUL

Hotelului „VASS” despre deschiderea festivă a

restaurantului

ce va avea loc la **1 Ianuarie 1912. n.** Se vinde bea „Corona” de Dreher (à la Pilsen). Vinuri gus oase, bucătărie ungară, prețuri moderate și serviciu conștiințios. Cu stimă **Augustin Fatzky**, hotelier.

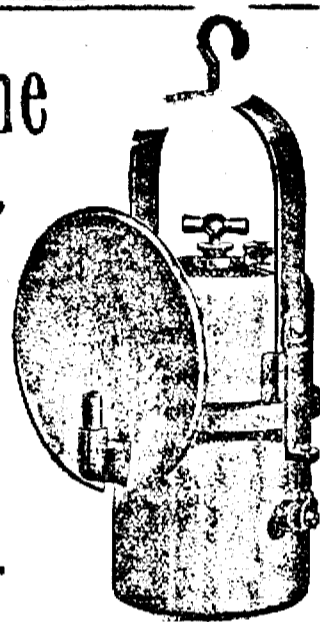
Lampe pentru mine

și tot felul de lampe cu acetylen,
fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Nu-i ceva fabulos

nu-i cu renume, ba
nu-i nici excepțional

dar au gust bun

și sunt bine și în mare
curățenie ținute, articolele de **coloniae**
— și **bicânie** —
pe cari le recomandă

pentru sărbătorile

! Crăciunului !

cu prețuri ieftine

Mezei János és Tsa

Oadea-Mare — Nagyvárad,
Piața Szent László-tér.

Colțul străzii Teleky, în edificiul
băncii Nagyvárad Takarékpénztár.

Comande prin postă se efeptuesc
conștiințios în cel mai scurt timp.

Telefon Nr. 247.

Igaz Sándor,

mare depozit de ciacornice, diferite articole și giu-
vaericale de diamant, brilliantine, aur și argint.

Arad, Andrássy-tér (Palatul Minorităților).

Își recomandă bogatul său depozit,
asortat cu diferite articole pentru

Cadouri de Crăciun.

Despărțământ separat pentru
articole de prima calitate de
argint de China

Ciacuri de părete cu sunet
de harfă și de clopot, în dife-
rite colori și formate elegante.

Prețuri de tot solid fixate.

Fondat la 1902.

Telefon Nr. 321.

Românii sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

Români! replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul“

Insoțire economică

Elisabetopole—Erzsébetváros
(Kis-Küküllő vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul“

Elisabetopole—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Români! Trimiteți băieții la cursul practic la altoit!

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt!

Asortiment bogat în articlii textili

se capătă cu prețuri ieftine la firma:

„La Mireasă“

Vârșeț — Versecz, Strada principală

(In palatul Băncii de credit din Vârșeț).

Pânze, șifon, creton
Barchet-satin
Barchet-croise
Barchet-pîchet
Barchet-cu șiruri
Satin-Gradel
Damast-Gradel
Naking, Nature!!
Satin, Satin-Raye
Pîchet cu șiruri
Țesături mari de nuniță
Pânze impermeabile
Măsărițe de damast alb

Garnituri de damast pt. cafea, albe și colorate
Ștergare de damast
Ștergare-crep
Ștergare-Frottier
Năfrămuțe de batist
Năfrămuțe de in
Gradel de in
Albituri de in
Albituri de in pentru pat
Ștergare p. bucătărie
Broderii de in.

Precum și Barcheturii în colorii pentru halne, Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame, domni și copii. Acoperitoare cusute, de calitate fină și de tot fină.

Rămășițe din diferite stoffe se capătă Miercurea și Vinerea în preț foarte ieftin.

Fiți cu băgare de seamă la firmă!

Albituri pentru dame după măsură, se efectuează solid și prompt.

Albituri pentru domni după măsură, se efectuează solid și prompt.

In atențiunea Doamnelor române!

Cari voiesc a cruța anual cel puțin 50-60 coroane, să nu deie banii streinilor ci să comandeze dela firma română, în bransa de modă și manufactură

Nicolae Popa, Lippa.

Unde este în asortiment mare cele mai moderne stoffe de haine pentru sezonul de iarnă, stoffe englezești cu două colorii (doub) pentru costume, catifea, etc., precum și costume gata sau după măsură, flanelle și barchete, boa și muffuri. Celea mai moderne stafiruri pentru Domnișoare, garnituri de pânză rumburg, etc.

Mustre la cereri se trimit franco!

Prețuri solide! Serviciu prompt!

Ceasornice, giuvaere, gramafone, și plăci

se pot cumpăra pe lângă garanție de 10 ani, cu prețurile cele mai ieftine din întreaga țară, și chiar și pe rate, la marele depozit alui

Tóth József,

ceasornicar și giuvaergiu.

Szeged, Dugonics-tér 11.

Reparații cu garanția de 5 ani se fac ieftin. Catalog ilustrat trimis gratuit. — Nenumărate scrisori de recunștință. — Revizători se caută.

Mașini dinamice, motoare de benzin, locomobile de benzin, motoare de gaz, instalațiuni pentru mori, automobile de persoane, automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!
Catalog franco și gratuit.

Fabrica de automobile, mașini și mori,
— societate pe acții. —

Budapesti gép-, malom- és automobilgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 141/r

S'a Inceput deja marea expoziție de Crăciun, la

REICHEL.

In bazarul de concurență, vis-à-vis cu statuia „Libertății”.

Asortiment uriaș de jucării de copii și obiecte de lux, cu prețuri cari n'au mai existat. In grupuri de 5, 16, 25, 45 și 90 împărțit.

Ca orientare pentru public dăm următoarele informații:

Grupa 25.

Ciasornic cu mașinărie, tren, automobil, cleson omnibus, jucărie sunătoare, mașină de călcat de nickel, piano cu 8 tonuri, cărți cu chipuri indistrugibile, cărți de povești: Robinson, Grün, Andersen. Lumea basmelor finerețel, jocuri de societate, păpuși îmbrăcate în număr mai mare de 100 păpuși veritabile franceze în mărime de 22 centimetri, ciasornice de buzunar cu trăgător, vatre de casă, măști în număr mare, animale de tinichea, roțile sunătoare, creion în formă de cheie, cușite, creioane și tocuri, săbii, puști, chipiuri, vioare, mobile de casă, revizite de bucătărie, soldați de fier, păpuși de celuloid indistrugibile, figuri de jucat etc.

Grupa 45.

Ciasornic de tras cu mașinărie, trăsuri electrice cu conduct superior, automobil cu vagoane colorate de tras, un acrobat puternic, clesoni, și tot felul de animale, omnibus — motor, vapoare, noutăți de ceasuri sunătoare, armă de casă ideală cu tablă de țintă, trăsura de purtat, echipament întreg de soldat, baionetă cu piele lustruită cu lac, serviciu de porcelan pentru șase persoane, miel cu tonuri muzicale, soldat puternic de nedisurs 6 bucăți, cărți cu chipuri și cu povești, trăsura de păpuși cu roate de gumă, vase de culină din tinichea, odaie de baie aranjată, mașină de călcat din fier, mojar, stringător de bani cu ciasornic și copoțel, domino de os, păpuși de mari gumă, iepure indoit regulabil, clesoni regulabili, tipografii pentru copii, de mână, lăterne magice, mașini de aburi veritabile, cuburi ilustrate 12 la număr, zidarie de piatră ca joc pentru copii, dulap, mașină pentru scotit, de copii, dobe cari se pot șuruba ca regulator, etc. etc.

Grupa 90

Animale regulabile trase cu piele, mici, mari, cu voce și animale din masche, vase frumoase, soldați indistrugibili calări, menagerii, trenuri regulabile cu șine, tot felul de figuri și animale, și mașini de vapor, corăbii, scrinuri „Ripiter” de piatră ferestru de strugar cu garnitură, figure de șac puternice cu tablă de închis, domine de os cu 45 de figuri și 100 și 100 alte articole.

Păpuși solide franceze mișcătoare.

Mărime în centimetri: 26 28 30 32 34 36 39 42 46 50 54 58 64
35 40 45 50 60 80 90 110 145 160 180 240 250
afară de aceasta un mare asortiment de păpuși de piele, păpuși îmbrăcate sau de celuloidă.

Păpușele cumpărate la mine le repar eu, în caz dacă : : se strică, și primesc tot felul de reparări posibile. : :

Mare asortiment în decoruri pentru pom de Crăciun.

Mare expoziție de gramafone cu ton de oțel, începând dela 9 fl., mare asortiment în plăci duble cu 1.50 cr. Fonografe surprinzător de ieftine, 2.50 cr. cele mai bune tuburi cu 60 cr.

Cai cu leagăn de toate mărimile dela 1 fl.

Obiecte de lux:

Album de ilustrate din plüsch dela 45 cr. în sus, album de suvenire de plüsch dela 25 cr. în sus, case de cusut, serviciu cu e farfurii 90 cr., serviciu de țuică 45 cr., uriaș magazia în obiecte pentru spălat, mănărat, de ceaiu, mai departe portofolii de piel-brodade, vase de flori, ciasornice, marmoră sculptată, mese mici de gust, serviciu de fumat de bronz și nenumărate alte obiecte.

Cumpărare de ocazie din obiecte de argint de China. — Umbrele bărbătești de mătase cu margine de otoman 1 fl. 70 cr. și încă multe obiecte neînșirate aici.

Trăsuri de copii mare asortiment dela 4 fl. 50 cr. în sus.

Pentru fiecare cumpărător se dă grațuit o fotografie mărită.

Fiți atenți la firmă!

Bazarul de teatru.

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII.

FONDATA IN ANUL 1887.

Centrăla: Arad, Calea Arhiducelui Iosif, Nr. 1—2, casele proprii (vis-à-vis de primărie.)

Filiale: în Șiria (Világos), Chișineu (Kisjenő) și Boroșineu (Borosjenő).

Capital societar 2,500.000.— Cor.
Fond de rezervă 2,000.000.— Cor.
Depuneri spre fructificare 14,000,000.— Cor.
Circulațiunea anuală . . . 350,000.000.— Cor.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocote pe timp mai îndelungat de trei luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără de nici o detragere.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele.

Acordează împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.